

Bestuursrapportage 2025

gemeente
HEEZE-LEENDE

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Algemeen	4
Aanbieding bestuursrapportage 2025	4
Leeswijzer	5
Financiële samenvatting.....	6
Programma 1: Dienstverlening en bestuur	9
Financiën Programma 1	9
1.1 Bestuur.....	14
1.2 Samenwerking	18
1.3 Openbare orde en veiligheid	20
1.4 Burgerzaken	22
1.5 Algemene dekkingsmiddelen	23
Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren	25
Financiën Programma 2	25
2.1 Wonen en bouwen	29
2.2 Openbare ruimte	33
2.3 Ruimtelijke ordening	40
2.4 Milieu	43
2.5 Afval / Grondstoffen.....	47
2.6 Water	48
2.7 Economische zaken.....	49
2.8 Recreatie en toerisme	52
Programma 3: Samen leven en participeren.....	54
Financiën Programma 3	54

3.1 Onderwijs.....	59
3.2 Jeugd	65
3.3 Maatschappelijke ondersteuning	69
3.4 Gezondheid	74
3.5 Participatie	77
3.6 Dorpshuizen	79
3.7 Sport.....	79
3.8 Cultuur	80
Mutatie reserves en voorzieningen	82
Investeringskredieten.....	83

Algemeen

Aanbieding bestuursrapportage 2025

Aanbieding bestuursrapportage 2025

Hierbij bieden wij u de Bestuursrapportage 2025 aan. In deze rapportage geven we inzicht in de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de doelen voor 2025 en de financiële afwijkingen. De behandeling van deze Bestuursrapportage 2025 in uw raad is gepland op 15 september. Er vindt een raadsinformatiebijeenkomst plaats waarin een toelichting op de Bestuursrapportage wordt gegeven en waarbij u vooraf in de gelegenheid bent om technische vragen te stellen. De structurele effecten uit deze Bestuursrapportage nemen we mee in de programmabegroting 2026.

Een analyse van de Bestuursrapportage 2025 op hoofdlijnen

Het invullen van vacatures wordt als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt steeds lastiger. Ondanks deze krapte in personeel liggen we goed op schema om de inhoudelijke doelen te verwezenlijken conform hetgeen is vastgesteld in de begroting 2025. Om te zorgen voor continuïteit van de organisatie én de kwaliteit te verzekeren blijkt wel inhuur steeds noodzakelijk.

De Meicirculaire 2025 heeft voor een meevaller gezorgd en ook zien we een piek in de paspoortaanvragen én daarmee stijgen de inkomsten aan leges. Er is nu een positief resultaat van het verblijf van de Oekraïners op de Mariahoeve. In de jaarrekening 2024 zijn de lasten van de units al genomen. Ook zien we een stijging van de kosten in hoogspecialistisch verblijf en zorg van de jeugdzorg. Het beroep op bijstandsaanvragen stijgt als gevolg van onze inspanningen om de bijstandsvoorzieningen die er zijn steeds meer bekend te maken.

We vertrouwen erop u in deze Bestuursrapportage zowel inhoudelijk als in financiële zin een helder beeld voor 2025 te presenteren.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEEZE-LEENDE,
De secretaris,
burgemeester,

De

M.C.I. Smits

T.M. Heldens

Leeswijzer

Leeswijzer

De Bestuursrapportage 2025 bestaat uit 4 hoofdstukken:

1. Algemeen

In het hoofdstuk 'Algemeen' is naast de aanbidding van de Bestuursrapportage een samenvatting van de financiële effecten opgenomen. De belangrijkste financiële afwijkingen worden hier kort toegelicht.

2. Programma's

In het hoofdstuk 'Programma's' treft u de inhoudelijke verantwoording aan en gaan we in op de actuele stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de voor 2025 gestelde beleidsdoelen. In de programmabegroting hebben we beschreven wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. Met een kleur is inzicht gegeven in de status van de realisatie van de doelen.

Per thema is onder de kopjes 'Wat willen we bereiken?' en 'Wat gaan we daarvoor doen?' uitgewerkt wat er in de begroting 2025 als ambitie is opgenomen. Dit wordt gevolgd door een blokje in de kleur van de hieronder genoemde stoplichtmethode en daaronder vindt u de uitleg wat er feitelijk is uitgevoerd.

Waar nodig is daarbij een toelichting opgenomen met eventuele actiepunten. De betekenis van de kleuren is als volgt:

Groen Beleidsdoel is of wordt naar verwachting gerealiseerd.

Oranje Beleidsdoel is of wordt naar verwachting in aangepaste vorm (lagere kwaliteit) of later gerealiseerd.

Rood Beleidsdoel is en wordt naar verwachting niet gerealiseerd.

Financiële afwijkingen groter dan € 25.000 worden per programma op productniveau in beeld gebracht en toegelicht. Bij elke afwijking is aangegeven of sprake is van een incidenteel of structureel effect. De gesignaleerde structurele afwijkingen worden bij het opstellen van de programmabegroting 2026 uitgewerkt.

Tenzij anders vermeld, zijn de cijfers afgerond op € 1.000.

3. Mutatie reserves en voorzieningen

In dit hoofdstuk worden de mutaties in de reserves en voorzieningen weergegeven en toegelicht.

4. Investeringskredieten

In het laatste hoofdstuk worden de mutaties in de investeringskredieten weergegeven en toegelicht.

Financiële samenvatting

Financiële samenvatting

Het financiële beeld per programma is voor 2025 als volgt:

Omschrijving thema's		Begroting 2025 na wijzigingen	Mutaties BERAP 2025	Begroting 2025 na BERAP 2025
1	Dienstverlening en bestuur	13.770	1.275	15.045
2	Wonen, bedrijven en recreëren	13.056	338	13.394
3	Samenleven en participeren	26.199	-1.557	24.642
Totaal lasten		53.025	57	53.082
1	Dienstverlening en bestuur	36.332	749	37.081
2	Wonen, bedrijven en recreëren	7.122	-11	7.111
3	Samenleven en participeren	8.313	221	8.534
Totaal baten		51.767	959	52.726
Saldo baten en lasten (exclusief mutaties reserves)		-1.258	902	-356
Toevoegingen aan reserves		1.618	-68	1.550
Onttrekkingen aan reserves		3.107	-831	2.276
Saldo mutatie reserves		1.489	-763	726
Saldo na bestemming		231	140	371

Belangrijkste bijstellingen bestuursrapportage 2025

Hieronder treft u een overzicht van de grootste afwijkingen in 2025; > € 25.000.

Thema	Omschrijving	Mutatie
1.0	Vervallen reserve Klein materieel openbare werken	-6
1.1	College B&W / Salarislasten	120
1.1	Raadsgriffier / Salarislasten	-60
1.3	Integraal veiligheidsbeleid / Salarissen	-100
1.3	Integraal veiligheidsbeleid / Ingeleend personeel	-183
1.4	Secretarieleges / Paspoortpiek	112
1.4	Burgerzaken / Verkiezingen	-93
1.4	Algemene dekkingsmiddelen / OZB	50
1.5	Algemene dekkingsmiddelen / Gemeentefonds	422
1.6	Overhead / Personeel en organisatie	-499
1.6	Bedrijfsvoering GRSA2 / Overhead	-113
1.6	Bedrijfsvoering GRSA2 / Aanvullende diensten	-100
1.6	Bedrijfsvoering / Accountantskosten	-50
Totaal programma 1		-500
2.1	Salarissen dienstverlening	-80
2.1	Flexwoningen Breedvennen	-57
2.2	Openbare verlichting / Onderhoud	-40
2.2	Openbare verlichting / Elektriciteitsverbruik	-75
2.8	Openbaar groen / Contractonderhoud	-32
Totaal programma 2		-284
3.0	Vervallen reserve locatie mariahoeve	-757
3.1	Huisvesting speciaal onderwijs / Huurlasten	-30
3.1	Vervallen kapitaallasten Berkenschutse	252
3.1	Lokaal onderwijsbeleid / Onderwijsachterstandenbeleid	50
3.1	Leerlingenvervoer	-30
3.2	Jeugdhulp crisis / landelijke zorg trajecten	-350
3.3	Hulp bij huishouden (Wmo)	-62
3.3	Begeleiding (Wmo)	300
3.5	Opvang Oekraïne	1.309
3.5	Vervallen kapitaallasten Mariahoeve	779
3.5	Opvang Oekraïne / Ingeleend personeel	-90
3.5	Opvang asielzoekers	92
3.5	Inburgering	-83
3.5	Inburgering statushouders	25
3.5	Bijstand / Levensonderhoud	-348
3.5	Bijstand / Loonkostensubsidie	-83
3.5	Bijstand / Rijksbijdrage SZW	93
3.5	Bijzondere bijstand/minimavoorziening	-89
3.5	Participatiebudget / Ergon	61
Totaal programma 3		1.040
Overige mutaties kleiner dan € (-)25.000		-116
TOTAAL		140

Toelichting op hoofdlijnen

In de bestuursrapportage 2025 wordt duidelijk dat de financiële situatie van de gemeente beïnvloed wordt door diverse ontwikkelingen op het gebied van personeel, het gemeentefonds en de opvang van de Oekraïners.

Door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt lukt het niet om alle vacatures met vaste medewerkers te vervullen. Tegelijkertijd worden steeds meer taken verschoven vanuit het Rijk naar de gemeenten, wat leidt tot extra personeelsbehoefte. Om de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen, is tijdelijke externe inhuur noodzakelijk. Dit is van invloed op de ontwikkeling van de personeelslasten.

Aan de inkomstenkant is er een positief effect vanuit de Meicirculaire van het Ministerie van BZK. Dit leidt tot een voordeel van € 422.000 ten opzichte van de begroting. De meerjarige ontwikkelingen van de Algemene Uitkering blijven echter onzeker voor gemeenten.

De opvang van de Oekraïners is efficiënt georganiseerd. Dit in combinatie met het volledig afschrijven van de units in de jaarrekening 2024 leidt tot voordelen in de begroting en op de afschrijvingslasten, ingeschat tot een totaal van € 1,3 miljoen.

Programma 1: Dienstverlening en bestuur

Voortgangsrapportage

In de programmabegroting 2025 hebben wij aangegeven wat we binnen het programma Dienstverlening en bestuur willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In de volgende tabel lichten we per onderdeel toe wat de actuele stand van zaken is.

Financiën Programma 1

Thema	Omschrijving	Begroting 2025 na wijzigingen	Mutaties BERAP 2025	Begroting 2025 na BERAP 2025
1.1	Bestuur	1.797	-43	1.754
1.2	Samenwerking	254	0	254
1.3	Openbare orde en veiligheid	2.042	315	2.357
1.4	Burgerzaken	869	236	1.105
1.5	Algemene dekkingsmiddelen	102	0	102
1.6	Overhead	8.586	767	9.353
1.7	Overige baten en lasten	72	0	72
1.8	Vennootschapsbelasting	47	0	47
Totaal lasten		13.769	1.275	15.044
1.1	Bestuur	0	0	0
1.2	Samenwerking	0	0	0
1.3	Openbare orde en veiligheid	338	13	351
1.4	Burgerzaken	177	244	421
1.5	Algemene dekkingsmiddelen	35.789	492	36.281
1.6	Overhead	28	0	28
1.7	Overige baten en lasten	0	0	0
1.8	Vennootschapsbelasting	0	0	0
Totaal baten		36.332	749	37.081
Saldo baten en lasten programma 1		22.563	-526	22.037
Toevoegingen aan reserves		158	-68	90
Onttrekkingen aan reserves		602	-74	528
Saldo mutatie reserves		444	-6	438
Saldo na bestemming programma 1		23.007	-532	22.475

Toelichting op de mutaties

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Saldo mutaties
1.0 Mutaties reserves programma 1				
<i>Ontrekking reserve Klein materieel openbare werken</i> Zie toelichting reserves en voorzieningen.	I	-68	-74	-6
Overige mutaties < €25.000				
Totaal mutaties product 1.0 Mutaties reserves programma 1		-68	-74	-6
1.1. Bestuur				
<i>College B&W</i> Salarissen In de slotwijziging 2024 is vermeld dat het budget van salarissen voor college B&W bijgesteld dient te worden. Abusievelijk is hier een budget voor de raadsgriffier structureel opgenomen. Hierdoor is de meerjarenbegroting op dit budget te hoog gebleven. In deze bestuursrapportage wordt de structurele verwerking alsnog doorgevoerd voor 2025 en verder.	S	-120		120
<i>Raadsgriffier</i> Salarissen In 2025 is de nieuwe raadsgriffier en griffiemedewerker gestart en is opnieuw bekeken wat de benodigde middelen zijn om de taken goed te vervullen.	S	60		-60
Overige mutaties < €25.000		17		-17
Totaal mutaties product 1.1 Bestuur		-43		43
1.3 Openbare orde en veiligheid				
<i>Integraal veiligheidsbeleid</i> Salarissen dienstverlening In de kadernota 2026 - 2029 is opgenomen om het boa toezicht structureel uit te breiden naar 2 volledige fte en een auto te leasen of te kopen ten behoeve van dit toezicht. Deze uitbreiding willen we al vanaf 1 september 2025 realiseren. Daarvoor is in 2025 een bedrag van €60.000 nodig om dit mogelijk te maken. Daarnaast is opgenomen om de huidige formatie op de afdeling veiligheid uit te breiden met 1 volledige fte. Deze uitbreiding willen we al vanaf 1 september 2025 realiseren. Daarvoor is in 2025 een bedrag van € 40.000 nodig om dit mogelijk te maken.	S	100		-100
Ingeleend personeel Openbare orde en veiligheid Gelet op de ontwikkelingen op het gebied van openbare orde en veiligheid waarbij de veiligheid van inwoners onder druk kwam te staan is er extra ingezet op personele ondersteuning. Ook was er sprake van een achterstand op het gebied van crisibehersing en zijn er extra taken bijgekomen op het gebied van opvang ontheemden. Een medewerker op veiligheid drukt hiermee voor een bedrag van € 133.000 op programma 1 Integrale Veiligheid. Hier is structureel voor 2026 en verder al in voorzien.	I	133		-133
Ingeleend personeel vakantie parken Om te onderzoeken of en op welke wijze de gemeente aanvullende maatregelen moet nemen om de veiligheid en leefbaarheid op de vakantieparken te vergroten, is tijdelijke extra capaciteit noodzakelijk. Het doel van deze uitbreiding is om advies te krijgen over de benodigde maatregelen en middelen voor de gekozen aanpak.	I	50		-50
Overige mutaties < €25.000		32	13	-19
Totaal mutaties product 1.3 Openbare orde en veiligheid		315	13	-302
1.4 Burgerzaken				
<i>Secretarieleges</i> De paspoortpiek is per abuis niet meegenomen in de verwerking van de begroting 2025. Daarnaast zijn de verwachte opbrengsten hoger uitgevallen dan was verwacht met de piek.	I	132	244	112
<i>Verkiezingen</i>	I	93		-93

Toelichting op de mutaties

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Saldo mutaties
Er werden geen verkiezingen in 2025 verwacht en om die reden was er geen budget gereserveerd. Gezien de recente ontwikkelingen van een demissionair kabinet komen hier extra kosten voor aanstaande verkiezingen op 29 oktober. Bij de organisatie van de 2e Kamer verkiezingen is extra inhuur noodzakelijk vanwege de gelijktijdige organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen. Deze parallelle planning zorgt voor een aanzienlijke druk op onze beschikbare middelen en personeel. In Q3 en Q4 2025 beginnen de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026.				
Overige mutaties < €25.000		11		-11
Totaal mutaties product 1.4 Burgerzaken		236	244	8
1.5 Algemene dekkingsmiddelen				
<i>Onroerende zaakbelast woningen / eigenaren</i>	I		50	50
De verwachte waardevermindering waarmee de tarieven zijn berekend, wijkt af van de werkelijke waardevermindering. Hierdoor zijn de tarieven hoger berekend waardoor de opbrengst hoger is dan geraamd.				
<i>Gemeentefonds</i>	I		422	422
Het Ministerie van BZK heeft op 28 mei 2025 de Meicirculaire gepubliceerd. Het financieel effect voor de Begroting 2025 is € 422.000 voordelig ten opzichte van de begroting 2025.				
Overige mutaties < €25.000			20	20
Totaal mutaties product 1.5 Algemene dekkingsmiddelen			492	492
1.6 Overhead				
<i>Personeel en organisatie</i>	I	499		-499
Door aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt lukt het niet om alle vacatures met vaste medewerkers te vervullen. Daarnaast zorgen toenemende werkzaamheden en complexiteit voor extra personeelsbehoefte. Om de kwaliteit van uitvoering te garanderen en de continuïteit van de organisatie te waarborgen, is tijdelijke externe inhuur noodzakelijk, wat leidt tot hogere kosten dan begroot.				
<i>Bedrijfsvoering GRSA2</i>				
Overhead GRSA2	S	113		-113
In begroting 2025 is wel de 1e begrotingswijziging 2025 maar niet de definitieve berap 2024 verwerkt. De definitieve berap 2024 van de GRSA2 week af van de concept-berap 2024 die wel opgenomen is in de begroting 2025 van Heeze-Leende. Dit verschil wordt nu gecorrigeerd.				
Aanvullende diensten	I	100		-100
In de vergadering van de gemeenteraad van 30 juni 2025 over de Kadernota 2026-2029 is motie 12, Organisatie op orde, kwaliteitsimpuls organisatie, aangenomen. Vooruitlopend op het gevraagde plan is op 15 juli 2025 al met het oog op de kwetsbaarheid van de financiële afdeling, het kunnen nakomen van gemaakte afspraken en tijdslijnen met betrekking tot het leveren van P&C-documenten en de financiële ruimte in de incidentele middelen en de basis op orde, de financiële afdeling tijdelijk tot en met eind 2025 versterkt. De kosten ter hoogte van € 100.000 voor de periode tot en met 31 december 2025 worden hierbij meegenomen.				
<i>Bedrijfsvoering (niet via GRSA2)</i>	S	50		-50
De gemeente maakt jaarlijks kosten voor de inzet van een externe accountant. Een structurele ophoging van het budget voor accountantskosten is noodzakelijk, zodat de uitgaven (overeengekomen vergoeding) binnen het beschikbare budget kunnen blijven en de financiële rechtmatigheid geborgd is.				
Overige mutaties < €25.000		5		-5
Totaal mutaties product 1.6 Overhead		767		-767
Totaal structurele mutaties	S	231	13	-218
Totaal incidentele mutaties	I	976	662	-314
Totaal afwijkingen programma 1		1.207	675	-532

Ontwikkelingen programma 1

Personeel

Als gevolg van de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt is de invulling van vacatures en langdurig zieken binnen onze organisatie een lastige opgave. De gemeente heeft op dit moment 17 vacatures en 3 langdurig zieken (= meer dan 1 jaar ziek). Ondanks deze personeelstekorten willen we graag de dienstverlening aan onze burgers op peil houden. We zijn daarom genoodzaakt om bij het uitvoeren van onze taken tijdelijk personeel in te huren. De inhuur vindt plaats op plekken die essentieel zijn voor de dienstverlening en bedrijfsvoering van de gemeente. Het gaat daarbij om veiligheid, huisvesten van bijzondere doelgroepen, ruimtelijke ordening, mobiliteit en projecten, etc.. Inhuur van personeel is duurder dan personeel in vast dienst. Dit leidt tot overschrijdingen op het personeelsbudget. Op dit punt onderscheidt de gemeente Heeze-Leende zich niet van andere gemeenten.

Naast de noodzaak tot inhuur is een ander probleem is dat de informatiebehoefte en de processen om volledig juiste (financiële) overzichten voor personeelsbudgetten te kunnen genereren uit de beschikbare systemen niet voorhanden zijn (de inrichting is niet volgens de gewenste informatiebehoefte). Inmiddels is hier actie op gezet om dit op korte termijn voor elkaar te krijgen. Gevolg hiervan is wel dat we in deze Berap 2025 u nog geen accurate financiële ontwikkelingen van de personele budgetten kunnen tonen maar met een beredeneerde inschatting moeten werken.

Voor de Samenwerking A2 en de inhuurbehoefte 2025 zijn de budgetten opgehoogd. Deze budgetten zijn verhoogd om de dienstverlening en informatievoorziening op peil te kunnen houden en op korte termijn daar waar mogelijk, een kwaliteitsslag te kunnen maken.

In de slotwijziging kunnen we u wel de gewenste informatie leveren. Daarnaast is gebleken dat er een structureel tekort aan informatie voor de taken die we moeten uitvoeren naar de begroting 2026 en het daarbij behorende plan van aanpak zal een analyse hiervan worden opgesteld.

Circulaires

De Algemene Uitkering (Gemeentefonds) wordt op jaarbasis aangegeven in de vergelijking van de meicirculaire van dit jaar ten opzichte van het vorige jaar. Dit verschil wordt in de tussentijdse circulaire aan u gemeld voor zover de gegevens zijn aangereikt. De Meicirculaire geeft dan per saldo het restant nog te verdelen middelen. We hebben u al in de raadsinformatiebrief over geïnformeerd. In deze bestuursrapportage nemen we het budgettaire effect voor 2025 mee. In de Meicirculaire was het positieve effect een bijstelling € 675.000 voor 2025. Hiervan was in de begroting 2025 al een bedrag van € 253.000 meegenomen op basis van diverse ontwikkelingen. We stellen de Algemene Uitkering, positief, met € 422.000 bij en sluiten we aan bij het bedrag dat voor onze gemeente beschikbaar is gesteld in de Meicirculaire 2025.

Later dit jaar volgen nog de september- en decembercirculaire. Deze circulaire kunnen aanvullende of gewijzigde inzichten bevatten. De uitkomsten hiervan worden op gebruikelijke wijze geïnformeerd aan de raad via een raadsinformatiebrief en verwerkt in het eerstvolgende P&C-product.

Verbonden partijen

De meeste verbonden partijen hebben een beperkt eigen vermogen en hebben een geringere behoefte om via een bestuursrapportage middelen af of bij te ramen. De GRS A2 heeft geen eigen vermogen en zal elke financiële mutatie direct moeten doorbelasten aan de deelnemers van de GR. De rapportage met betrekking tot 2025 wordt later dan gebruikelijk in de tweede helft van dit jaar verwacht.

Kapitaallasten

In Jaarstukken 2024 is met afstemming van accountant de investering van de locatie Mariahoeve volledig middels de exploitatie afgewikkeld. Daarnaast is er gecommuniceerd dat de boekwaarde van de te slopen onderdelen van de Berkenschutse in 2025 worden afgewaardeerd ten laste van de opgebouwde voorziening. De effecten op de geraamde kapitaallasten als gevolg van de verwerkingen van deze twee projecten zijn in programma 3 afzonderlijk opgenomen als mutaties. De daadwerkelijke effecten op kapitaallasten van de overige investeringen in 2025 worden bepaald door meerdere factoren en berekend bij de slotwijziging.

1.1 Bestuur

Wat willen we bereiken?

Een verrassende en klantvriendelijke dienstverlening

Wat gaan we ervoor doen?

De ervaring van de inwoners regelmatig te meten en mee te nemen in de doorontwikkeling. De bevindingen vanuit het ervaringsonderzoek inwoners 2023/2024 oppakken en vertalen in verbeteracties.

Op dit moment zijn we volop aan de slag met twee verbeteracties die uit het onderzoek naar voren komen. Voor meldingen is er een nieuwe app, waarover u al geïnformeerd bent, en werken we aan de achterliggende processen. Daarnaast zijn we bezig met het verbeteren van de reactiesnelheid op terugbelnotities.

Inzet van de podcastserie om de inwoners meer duidelijkheid te geven waar de gemeente voor staat en wat die kan betekenen voor hen.

De podcastserie bestaat dit jaar uit twee series:

1. een serie van vier afleveringen, elke keer met een thema van en met een de portefeuillehouders. Hiervan zijn er inmiddels drie opgenomen.
2. een serie van acht tot twaalf afleveringen over actuele thema's met interviews op straat/met inwoners. Deze worden gepland voor opname en uitzending vanaf tweede jaarhelft.

Onze processen daar waar nodig te optimaliseren.

Op diverse afdelingen zijn we bezig met het optimaliseren van processen. Voorbeelden hiervan zijn de nieuwe meldingsapp Buitenbeter, Bereikbaarheid en Evenementenvergunningen. Hiernaast worden momenteel ook enkele kleinere (inhoudelijke) processen aangepakt.

Verder uitvoeren van het plan om de websites en applicaties digitaal toegankelijk te maken, door de organisatie te trainen, de opgedane kennis te blijven borgen en daarmee een bewustwording van de organisatie tot stand te brengen.

Zowel vanuit het project van de Lokale Inclusie Agenda en het project begrijpelijke taal voeren we concrete acties uit om hieraan te voldoen. Ook de invoering van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) draagt hieraan bij.

Wij willen bereiken dat onze gegevens kwalitatief hoogwaardig en betrouwbaar zijn en blijven, waarbij wordt voldaan aan de gestelde kwaliteitseisen van het ministerie.

Vanuit de jaarlijkse zelfevaluatie zijn verschillende acties naar voren gekomen die in 2025 zijn opgepakt en meegenomen zijn in het teamplan. Het doel is om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens van alle inwoners betrouwbaar blijven en processen continue verbeterd worden.

Continueren van bestaand beleid voor de producten en diensten van burgerzaken.

Op basis van de audit over 2024 zijn een aantal verbeteracties ingepland en deels al opgepakt in de eerste helft van 2025. Zo is er gestart met een opleidingsplan en is een trainer/coach on the job gestart om het kennisniveau weer op peil te brengen (door veel personele wisselingen in 2023/2024). Ook zijn we bezig met het optimaliseren van diverse processen waaronder adresonderzoeken en het vullen van een nieuwe kennisbank.

Vanuit de kwaliteitsmonitor worden structureel de consistentiecontroles uitgevoerd. Eventuele inconsistenties moeten handmatig worden opgelost.

In 2024 heeft de gemeente Heeze-Leende een score behaald van 99,95% over de persoonsgegevens van alle inwoners die in de gemeente Heeze-Leende woonachtig zijn. De score ligt boven de gestelde norm. Iedere maand worden de consistentiecontroles uitgevoerd en behandeld om boven de gestelde norm van 99,4% te blijven.

De actiepunten die voortkomen uit de zelfevaluatie BRP (Basisregistratie Personen) en PNIK (Paspoorten en Nederlandse Identiteitskaarten) van 2024 worden opgepakt in 2025.

De actiepunten die zijn voortgekomen uit de zelfevaluatie BRP (Basisregistratie Personen) en PNIK (Paspoort en Nederlandse Identiteitskaarten) zijn opgepakt en zijn voor het einde van het jaar 2025 afgerond.

De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) regelt dat burgers en bedrijven hun zaken die ze met de overheid moeten doen, digitaal kunnen afhandelen.

Dit project is in gezamenlijkheid opgepakt met de GRS A2, gemeente Cranendonck en gemeente Valkenswaard. Op dit moment lopen we volgens planning om te voldoen aan de wet per de ingangsdatum op 1 januari 2026.

Wat willen we bereiken?

Verbinding politiek en inwoners

Wat gaan we ervoor doen?

De ideeën uit het raadsprogramma samen met de raad verder uitdiepen en een aantal daarvan in de praktijk brengen

De ambities en prioriteiten uit het raadsprogramma worden opgevolgd en uitgevoerd. In de komend periode met de ambitie om de raad hierbij te betrekken en ideeën verder uit te werken. Daarnaast vormen de dag van de democratie en de komende gemeenteraadsverkiezingen goede thema's voor samenwerking.

In 2025 organiseren we de Dag voor de Democratie voor alle inwoners.

Op 14 september 2025 vindt de dag plaats (locatie gemeentehuis). De voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang.

Wat willen we bereiken?

De raad faciliteren om zijn kader stellende en controlerende rol uit te voeren

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoeren van het raadsprogramma en het college uitvoeringsprogramma zoals opgenomen in de meerjarige begroting.

Het raadsprogramma en het college-uitvoeringsprogramma zijn verwerkt in al onze P&C-producten. In ieder P&C-product kunt u kennis nemen van de stand van zaken. Ook in deze bestuursrapportage treft u een stand van zaken aan.

De focus op soepele overgang van griffiewerkzaamheden vanwege personele wisselingen.

In het eerste kwartaal van 2025 heeft de griffie een inwerkprogramma doorlopen t.b.v. de overgang van griffiewerkzaamheden.

1.2 Samenwerking

Wat willen we bereiken?

Samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties de gemeente en de gemeenschap vormgeven.

Daarbij zijn communicatie, participatie en verbinding belangrijke thema's

Wat gaan we ervoor doen?

Informatievoorziening naar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties verbeteren.

Dit doen we door:

- informatie beter vindbaar te maken op openbare plekken;
- duidelijke/begrijpbare taal te gebruiken;
- diverse (digitale) media inzetten om de doelgroepen te bereiken.

Dit doen we door:

1. informatie beter vindbaar te maken op openbare plekken;
2. duidelijke/begrijpelijke taal te gebruiken;
3. (digitaal) toegankelijk te zijn (op dit moment voldoet de website aan de vereisten)
4. diverse (digitale) media in te zetten om de doelgroepen te bereiken.

Tegelijkertijd werken we continu aan kwaliteitsverbetering van de informatie die we verstrekken (middels onze website, nieuwsbrief en persberichten); meer uitleg te geven over en context te geven bij hetgeen we doen en besluiten.

Participatie als vast onderdeel toevoegen aan processen en werkwijzen. Hiervoor voldoende tijd reserveren om inwoners te kunnen betrekken en de terugkoppeling naar de inwoners en andere partijen te regelen.

In overleg met het presidium wordt in kwartaal 4 een voorstel aan de raad voorgelegd.

Wat willen we bereiken?

Versterken sturing op samenwerking

Wat gaan we ervoor doen?

Acteren op nieuwe taken voor de komende jaren gegeven de behoeftes van onze inwoners, de bestuurlijke ambities vanuit het raadsprogramma, de bestuurlijke visie 2030 en de onzekerheden van de toekomst.

Bij al onze activiteiten en uitvoering van taken nemen we de bestuurlijke visie en de bestuurlijke ambities uit het raadsprogramma mee als kader en uitgangspunt. Daarnaast zullen we dit najaar bij het opstellen van het overdrachtsdocument voor een volgende raadsperiode, de strategische uitdagingen voor de toekomst beschrijven.

Anticiperen en inzicht op de ontwikkelingen in de regio door strategisch te acteren in samenwerkingen.

De ontwikkelingen in de regio worden door ons gevolgd en we anticiperen daarop op basis van het raadsprogramma, de bestuurlijke visie en de vastgestelde Omgevingsvisie 2040. Per oktober 2025 zal dit mede gebeuren o.b.v. de door uw raad vast te stellen strategische agenda op de MRE-thema's.

Acteren op de schaalsprong die gaande is binnen de Metropoolregio Eindhoven en daarbij oog houden voor de brede welvaart door de benodigde (basis)voorzieningen op peil te houden.

Conform opdracht van de gemeenteraad komen we in oktober met een voorstel, ter bespreking en vaststelling door uw raad, hoe we vanuit lokaal perspectief het beste kunnen anticiperen op de schaalsprong.

1.3 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

De waardering van de subjectieve veiligheid door de inwoners van onze gemeente (gevoelsmatige veiligheid) en de objectieve veiligheid (harde cijfers) minimaal op hetzelfde niveau houden en waar mogelijk verbeteren.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoeren Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026: Aandacht geven aan de bewustwording van onze inwoners voor ondermijning/georganiseerde criminaliteit, sociale veiligheid, leefbaarheid en digitale veiligheid via communicatie.

In het IVP is onder andere aandacht voor:

- Aandacht geven aan de bewustwording van onze inwoners voor ondermijning/georganiseerde criminaliteit, sociale veiligheid, leefbaarheid en digitale veiligheid via communicatie.
- Aanpak en preventie van vandalisme door meer voorlichting en intensiever toezicht;
- Objectieve en subjectieve veiligheid jaarlijks monitoren.
- Het toepassen van het instrument gebiedsontzeggingen
- Het invoeren van een exploitatievergunning voor vakantieparken

- Er zijn diverse communicatiecampagnes gevoerd zoals informatiebijeenkomsten voor inwoners en ondernemers over digitale veiligheid en ondermijning. Daarnaast zijn sociale media en lokale media actief benut om bewoners te informeren. De bekendheid met meldpunten zoals Meld Misdaad Anoniem en signalen van ondermijning is meetbaar toegenomen.
- Er is meer zichtbaar toezicht ingezet op risicolocaties door extra inzet van de BOA en toezichthouders.
- De cijfers op het gebied van objectieve en subjectieve veiligheid zullen aan het eind van 2025 worden gemeten.
- De burgemeester heeft tot nu toe 3 keer een gebiedsontzegging opgelegd aan overlastveroorzakers.
- Vakantieparken zijn inmiddels exploitatievergunningsplichtig wat helpt bij het beheersen van risico's die samenhangen met ondermijning
- In samenwerking met het sociaal domein, Novadic Kentron, skip die trip, en aanvragers lokale evenementen en (sport)verenigingen is een campagne denormalisatie drugsgebruik ("Gezelligheid zit niet in een zakje") opgezet. Campagnemateriaal wordt onder andere bij evenementen gebruikt. Voor inwoners is er een webpagina over denormalisatie drugsgebruik.

- Daarnaast heeft de burgemeester het instrument van woningsluiting 6 keer toegepast. Het betrof hier in vijf gevallen sluiting op basis van de wet Damocles en in 1 geval op basis van wet Victoria.

Gelet op de ontwikkelingen op het gebied van openbare orde en veiligheid waarbij de veiligheid van inwoners onder druk kwam te staan is er extra ingezet op personele ondersteuning. Ook was er sprake van een achterstand op het gebied van crisibehersing en zijn er extra taken bijgekomen op het gebied van opvang ontheemden. Een medewerker op veiligheid drukt hiermee voor een bedrag van € 133.000 op programma 1 Integrale Veiligheid. Hier is structureel voor 2026 en verder al in voorzien.

Uitvoeren Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026: Aanpak en preventie van vandalisme door meer voorlichting en intensiever toezicht

Er is intensiever toezicht gevoerd op hotspots van hangjeugd. Daarnaast is camera(object)beveiliging bij en rondom het gemeentehuis uitgebreid.

Uitvoeren Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026: Objectieve en subjectieve veiligheid jaarlijks monitoren

Aan het einde van het jaar zullen de objectieve veiligheidscijfers in kaart worden gebracht en vergeleken worden met voorgaande jaren. Daarnaast gaan we in het 3e kwartaal van 2025 meedoen aan de Veiligheidsmonitor. Dit is een steekproefsgewijze enquête onder inwoners om hun gevoel van veiligheid te peilen (subjectieve veiligheid). Deze enquête wordt uitgevoerd door Ipsos I&O, een onderzoeksbureau voor de overheid en non profit sector.

Uitvoeren Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026: Het toepassen van het instrument gebiedsontzeggingen

Er zijn 3 gebiedsontzeggingen opgelegd aan overlastveroorzakers. Dit heeft bijgedragen aan een afname van het aantal overlastmeldingen.

Uitvoeren Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026: Het invoeren van een exploitatievergunning voor vakantieparken

Gefaseerd worden recreatieparken verplicht een exploitatievergunning aan te vragen.

Momenteel is het eerste park aangeschreven en vindt hier een Bibob-onderzoek plaats.

1.4 Burgerzaken

Wat willen we bereiken?

Inwoners kunnen hun stem uitbrengen.

Wat gaan we ervoor doen?

Er worden geen verkiezingen in 2025 verwacht en om die reden is geen budget gereserveerd.

Gezien de recente ontwikkelingen van een demissionair kabinet komen hier extra kosten voor aanstaande verkiezingen in oktober/november. In Q3 en Q4 2025 beginnen de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026.

In januari 2025 vond de eerste bijeenkomst plaats tussen de burgemeester en de besturen van de politieke partijen om de komende gemeenteraadsverkiezingen te bespreken. Inmiddels zijn de projectleider verkiezingen en de griffie begonnen met de eerste voorbereidingen.

1.5 Algemene dekkingsmiddelen

Wat willen we bereiken?

Een financieel gezonde gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Jaarlijks een meerjarenbegroting aanbieden waarbij minimaal het eerste begrotingsjaar reëel en structureel sluitend is of als dit niet lukt het laatste begrotingsjaar.

Begroting 2025-2028 is sluitend aangeboden aan de raad. Hierbij is zowel het eerste jaar 2025 als het laatste jaar 2028 een sluitende begroting gepresenteerd.

De meerjarenbegroting 2025-2028 is reëel structureel sluitend aangeboden aan de raad.

Een ratio weerstandvermogen van minimaal 1,5 (zie ook paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing).

Bij de begroting 2025 is het weerstandvermogen berekend op 2.8. Hiermee is de positie uitstekend. Bij de jaarstukken 2025 volgt er opnieuw een berekening van het weerstandvermogen.

Bij de begroting en de jaarrekening inzicht in de vijf verplichte financiële kengetallen (zie ook paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing).

Bij de begroting 2025 zijn de kengetallen (meerjarig) opgenomen. Daarnaast is de norm vermeld waar tegen dit kan worden afgezet. Dit betreft schuldquote, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Bij de jaarrekening 2025 worden de cijfers weer opgenomen en toegelicht.

Deze kengetallen zijn opgenomen in de begroting 2025 en de jaarstukken 2024.

Wat willen we bereiken?

Professionalisering

Wat gaan we ervoor doen?

In samenspraak met GRSA2 en (een afvaardiging van) de raad (auditcommissie) onderzoeken hoe we de planning & control documenten verder kunnen verbeteren.

We kijken daarbij onder andere naar aspecten als transparantie, keuzemogelijkheden en financiële impact. Tevens wordt de bedrijfsvoering om te komen tot planning & control producten geprofessionaliseerd.

In overleg met de auditcommissie is gekeken naar het digitaliseren van de P&C producten. Hiertoe zal gebruik gemaakt worden van Pepperflow. Gelet op het proces rondom de jaarrekening 2024 en de kadernota 2026 moeten er nog een aanzienlijk aantal verbeteringen worden doorgevoerd.

Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren

Voortgangsrapportage

In de programmabegroting 2025 hebben wij aangegeven wat we binnen het programma Wonen, bedrijven en recreëren willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In de volgende tabel lichten we per onderdeel toe wat de actuele stand van zaken is.

Financiën Programma 2

Thema	Omschrijving	Begroting 2025 na wijzigingen	Mutaties BERAP 2025	Begroting 2025 na BERAP 2025
2.1	Wonen en bouwen	2.196	170	2.366
2.2	Openbare ruimte	3.073	126	3.199
2.3	Ruimtelijke ordening	444	-7	437
2.4	Milieu	1.377	0	1.377
2.5	Afval	1.692	0	1.692
2.6	Water	2.506	0	2.506
2.7	Economische zaken	238	0	238
2.8	Recreatie en toerisme	1.530	50	1.580
Totaal lasten		13.056	338	13.394
2.1	Wonen en bouwen	562	-2	560
2.2	Openbare ruimte	102	-9	93
2.3	Ruimtelijke ordening	43	0	43
2.4	Milieu	815	0	815
2.5	Afval	2.045	0	2.045
2.6	Water	3.071	0	3.071
2.7	Economische zaken	37	0	37
2.8	Recreatie en toerisme	448	0	448
Totaal baten		7.123	-11	7.112
Saldo baten en lasten programma 2		-5.933	-349	-6.282
Toevoegingen aan reserves		1.460	0	1460
Onttrekkingen aan reserves		1.528	0	1528
Saldo mutatie reserves		68	0	68
Saldo na bestemming programma 2		-5.865	-349	-6.214

Toelichting op de mutaties

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Saldo mutaties
2.1 Wonen en bouwen				
<i>Salarissen dienstverlening</i> Binnen dit thema wonen en bouwen is het salarisbudget dienstverlening incidenteel toegenomen als gevolg van langdurige ziekte.	I	80		-80
<i>Flexwoningen Breedvennen</i> De hoogte van het bedrag van de eindafrekening Flexwoningen Breedvennen was in 2024 nog niet bekend. We hebben in 2025 de eindafrekening ontvangen.	I	57		-57
Overige mutaties < €25.000		32	-2	-34
Totaal mutaties product 2.1 Wonen en bouwen		170	-2	-171
2.2 Openbare ruimte				
<i>Openbare verlichting</i> Onderhoud openbare verlichting Jaar rond wordt onderhoud uitgevoerd aan de openbare verlichting conform het beleidsplan openbare verlichting. Conform het beleidsplan worden meldingen van schades, storingen en aanrijdingen verholpen uit de middelen zoals beschikbaar gesteld. Afgelopen 3 jaren zijn de meldingen van schades en aanrijdingen exponentieel toegenomen waardoor het beschikbaar gestelde budget hiervoor niet toereikend is. Verwachting van overschrijding is met deze wetenschap circa 40.000,- euro.	S	40		-40
Elektriciteitsverbruik In de afgelopen jaren zijn de kosten voor het elektriciteitsverbruik voor de openbare verlichting toegenomen door toename van het aantal aansluitingen en hogere elektriciteitsprijs. De prijzen hebben de laatste jaren flink geschommeld wat het lastig maakt om te bepalen wat de kosten gaan worden. Momenteel is de prijs redelijk stabiel maar wel veel hoger dan een paar jaar geleden.	S	75		-75
Overige mutaties < €25.000		11	-9	-20
Totaal mutaties product 2.2 Openbare ruimte		126	-9	-135
2.3 Ruimtelijke ordening				
Overige mutaties < €25.000		-7		7
Totaal mutaties product 2.3 Ruimtelijke ordening		-7		7
2.8 Recreatie en toerisme				
<i>Openbaar groen</i> Contractonderhoud Vanwege de capaciteits tekort van de buitendienst worden diverse werkzaamheden ingekocht bij de aannemers. Dit leidt voor 2025 tot een overschrijding.	I	32		-32
Overige mutaties < €25.000		18		-18
Totaal mutaties product 2.8 Recreatie en toerisme		50		-50
Totaal structurele mutaties	S	105	-11	-115
Totaal incidentele mutaties	I	234		-234
Totaal afwijkingen programma 2		338	-11	-349

Ontwikkelingen programma 2

Carnavalsvereniging "De Lolmakers"

De carnavalsvereniging "De Lolmakers" uit Leende heeft een verzoek ingediend voor het beschikbaar stellen van een bouwplaats. Deze bouwplaats willen zij gebruiken tijdens de periode dat zij een wagen voor de carnavalsoptocht bouwen en voor opslag gedurende de rest van het jaar. De carnavalsvereniging heeft hiervoor een programma van eisen ingediend. Gedacht wordt om de bouwplaats te plaatsen op de grond tussen de politiepost en Nachtegaallaan in Leende. Zowel RWS(of het verzoek past binnen het bestemmingsplan) als de politie hebben hier geen bezwaar tegen. Om dit te kunnen uitvoeren is het voorstel om een projectleider hiervoor te benoemen. De projectleider maakt samen met de carnavalsvereniging een plan(inrichtingstekening), stelt een begroting op, vraagt de vergunning aan en voert het verzoek uit. Op dit moment is de omvang nog niet te kwantificeren.

Bouwleges

Op dit moment lopen we niet in de pas met het bedrag, zoals opgenomen in de begroting, maar lopen we achter wat legesopbrengsten betreft. We kampen met hoge werkvoorraden en achterstanden bij vergunningverlening, waardoor legesnota's vertraagd gefactureerd worden. Bovendien laat het aantal aanvragen, de aard en de omvang daarvan en/of het moment van indienen, zich niet exact, op voorhand, plannen. Op dit moment weten we dan ook niet of de legesopbrengsten dit jaar nog in de pas gaan lopen met hetgeen vooraf begroot is.

Bodemonderzoeken

Sinds 2024 zijn de wettelijke bodemtaken verschoven van de provincie naar de gemeenten. De taak wordt uitgevoerd door de ODZOB. Sinds april/mei dit jaar zien we een forse stijging in deze werkzaamheden. Onze beschikbare middelen zijn bijna besteed. Nu is nog niet te voorspellen wat dat eind dit jaar exact in euro's gaat betekenen. Er dient wel rekening mee gehouden te worden dat de post wordt overschreden.

Subsidie Geluidschermen en raildempers.

Voor het plaatsen van geluidschermen en geluidempers hebben we subsidie gekregen van het rijk. In de jaarrekening staat nog een bedrag van € 500.000 open aan nog te ontvangen subsidie. ProRail heeft het werk voor het plaatsen van de geluidschermen en de geluidempers namens ons uitgevoerd. Zij hebben daarvoor ook de gehele financiële administratie gevoerd. Op dit moment (eind juli) is ProRail bezig met de financiële verantwoording aan ons. Zoals de voorlopige cijfers nu uitwijzen komen we niet aan het volledige bedrag van € 500.000. We zijn nog in overleg met ProRail over de voorlopige cijfers. Als we met ProRail overeenstemming hebben over de verantwoording kunnen we met het rijk in overleg over de eindafrekening. Verwacht wordt dat we dat eind dit jaar kunnen afronden. We houden er wel rekening mee dat niet het gehele bedrag van € 500.000 aan nog te ontvangen subsidie wordt verstrekt.

Subsidies woningbouw

In 2024 en 2025 ontving de gemeente tweemaal een provinciale woningbouwsubsidie van €75.000. De subsidie uit 2024 is ingezet voor project De Breedvennen, met extra capaciteit voor onder andere projectmanagement en advies. De subsidie van 2025 ondersteunt diverse andere woningbouwprojecten en de behandeling van omgevingsplanvergunningen.

Riolering

Het kostendekkendheidsplan voor riool is geactualiseerd voor de begroting 2025. De daadwerkelijke financiële effecten worden in een volgend P&C-product verder uitgewerkt.

2.1 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken?

Druk van de woningmarkt halen.

De ontwikkelingen zullen overeenkomstig de in 2023 gesloten Woondeal met Rijk, Provincie Noord-Brabant, regiogemeenten en corporaties worden uitgevoerd, waarbij we streven naar minimaal 30% sociale huur en minimaal 36% midden-huur en/of betaalbare koopwoningen.

Wat gaan we ervoor doen?

Het ontwikkelen van Deelgebied IV van de Bulders

Deelgebied 4 de Bulders wordt in samenwerking met CPO Heeze, Wocom en Kempenhaeghe ontwikkeld. Dit jaar wordt het gebied bouwrijp gemaakt. Er vinden gesprekken plaats met alle drie de partijen. Het omgevingsplan Bulders IV komt nog dit jaar naar de gemeenteraad.

Het ontwikkelen van betaalbare woningbouw in de Breedvennen

In de Breedvennen werken we aan een woningbouwontwikkeling met voornamelijk betaalbare woningen. Afgelopen periode heeft het project veel vertraging opgelopen onder andere door problemen met de plansoftware om omgevingsplannen te publiceren.

Optimaal faciliteren van ontwikkelingen Vogelshofje en Wilhelminapark.

Met de initiatiefnemers van Vogelshof en Wilhelminapark is intensief contact. Beide projecten kennen hun eigen traject waarin samen wordt opgetrokken om tot goede maar ook haalbare plannen te komen. Door de omvang van de projecten en ligging op inbreidingslocaties in de kernen komen hier diverse problemen naar voren die samen met de initiatiefnemers zullen worden aangepakt. De kleur groen is gekozen op basis van onze inzet op facilitering.

Onderzoeken of er kansen liggen om woningen in de gemeente te realiseren voor specifieke doelgroepen.

In deelgebied IV van de Bulders wordt onderzocht of hier geschikte woningen voor cliënten van Kempenhaeghe gebouwd kunnen worden. Hiernaast worden nog enkele initiatieven verkend.

Woningbouwinitiatieven die voldoen aan de woondeal ondersteunen.

Er lopen verschillende initiatieven die voldoen aan de woondeal. Initiatiefnemers worden gefaciliteerd om haalbare plannen uit te werken. De uitwerking kent enige uitdagingen vanwege de veranderingen in relatie tot de Omgevingswet.

We onderzoeken de mogelijkheden om de bestaande woningvoorraad beter te benutten.

We hebben pre-mantelzorgbeleid vastgesteld en we passen het woningsplitsingsbeleid toe om woningen in de betaalbaarste categorie te realiseren. Tevens gaan we in 2026 nog de mogelijkheden onderzoeken voor hospitaverhuur en zogenaamde friendswoningen. Hierdoor wordt de bestaande woningvoorraad optimaal benut.

Wat willen we bereiken?

Voldoende passende woningen in alle kernen voor de autonome groei en met behoud van het dorpse karakter en centrumverbinding.

Wat gaan we ervoor doen?

Woningbouwstrategie in uitvoering nemen: Bouwen van minimaal 60 woningen per jaar verdeeld over de diverse kernen

We bouwen met name voor de doelgroepen starters en senioren en passend binnen de gesloten Woondeal, te weten 30% sociale huurwoningen en 36% middenhuurwoningen of betaalbare koopwoningen.

Bij nieuwe woningbouwprojecten hanteren we de verdeling passend binnen de Woondeal. Het aantal van 60 te bouwen woningen wordt naar verwachting gehaald.

Woningbouwstrategie in uitvoering nemen: We bouwen vooral op inbreidingslocaties en beperkt op uitbreidingslocaties

Met de diverse initiatiefnemers werken we aan plannen op inbreidingslocaties zoals Vogelshof en Wilhelminapark (inbreidingslocaties). Daarnaast wordt ook gewerkt aan de Breedvennen (uitbreidingslocaties).

Woningbouwstrategie in uitvoering nemen: We monitoren continu of het gebouwde aansluit bij de behoefte van onze inwoners en rapporteren hierover binnen de planning en control cyclus

Bij elk project bekijken we hoe invulling gegeven kan worden aan de behoefte van onze inwoners met hierbij vooral de focus op betaalbare woningen voor starters en senioren. We kunnen hierover nader rapporteren bij de jaarrekening zodra alle gegevens uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) bekend zijn van dit jaar.

Actief sturen op doelgroepgerichte bouw voor senioren, starters en bijzondere doelgroepen.

Dit doen we door bij nieuwe initiatiefnemers, afhankelijk van de locatie, in de anterieure overeenkomst op te nemen voor welke doelgroepen gebouwd moet worden. We nemen hierbij ook de kaders uit de Woonzorgvisie mee. Ook op eigen locaties bekijken we welke doelgroepen hier gewenst zijn.

We maken prestatieafspraken met de in onze gemeente werkzame woningbouwcorporaties.

Bij elk woningbouwinitiatief worden eisen gesteld m.b.t. betaalbaarheid en doelgroepen.

Met de woningbouwcorporaties zijn prestatieafspraken gemaakt.

We maken prestatieafspraken met de in onze gemeente werkzame woningbouwcorporaties.

De prestatieafspraken worden jaarlijks geactualiseerd met de in onze gemeente werkzame woningcorporaties. Dit is ook dit jaar gebeurd.

We volgen nieuwe ontwikkelingen en nieuwe wetgeving zoals de Wet versterking van de regie op de Volkshuisvesting en we ondernemen indien nodig of wenselijk actie hierop.

Naar verwachting zal de Wet versterking van de regie op de Volkshuisvesting per 1 januari 2026 in werking treden. Zodra deze in werking is getreden kan een Huisvestingsverordening worden vastgesteld. We onderzoeken op dit moment de mogelijkheid samen met andere regiogemeenten om aan te sluiten bij de verordening van het Stedelijk Gebied. Door het Stedelijk Gebied wordt nu geïnventariseerd welke stappen genomen moeten worden om deze aansluiting mogelijk te maken. De verwachting is dat in 2026 hierover besluitvorming kan plaatsvinden.

Actieve(re) rol in grondverwerving en woningbouw. We gaan hiervoor een nieuwe nota Grondbeleid opstellen (2e helft jaar). De financiële consequenties zullen betrokken worden bij de kadernota 2026.

Tevens gaan we onderzoeken hoe we optimaal kosten kunnen verhalen bij initiatiefnemers. Hiervoor stellen we een nota kostenverhaal en financiële bijdrage op (1e helft jaar).

Wij zijn gestart met een nieuwe nota Grondbeleid maar de financiële consequenties zijn nog niet duidelijk. Dit wordt in de tweede helft van het jaar verder opgepakt en kan naar verwachting begin 2026 worden afgerond. Wel is er inmiddels een concept Programma Kostenverhaal en financiële bijdragen opgesteld. Dit concept zal in de tweede helft van dit jaar met de raad worden besproken en later door het college worden vastgesteld.

Ondertussen zijn we wel al in gesprek met verschillende grondeigenaren om strategische locaties te verwerven.

Tevens gaan we onderzoeken hoe we optimaal kosten kunnen verhalen bij initiatiefnemers. Hiervoor stellen we een nota kostenverhaal en financiële bijdrage op (1e helft jaar).

Er is inmiddels een concept Programma kostenverhaal en financiële bijdrage opgesteld. Dit zal in een raadsinformatiebijeenkomst worden toegelicht en daarna door het college worden vastgesteld.

2.2 Openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Beleid en plannen voor een goede ontsluiting voor de fiets van kernen onderling en naar omliggende gemeentes.

Wat gaan we ervoor doen?

Verbeteren fietspaden Leenderweg.

Fietspad Leenderweg tussen Heeze en Leende zal in beide richtingen vernieuwd en verbeterd worden. Kabels en leidingen welke zich op dit moment onder de huidige wegconstructie bevinden, zullen alvorens deze aanpassing verplaatst dienen te worden.

Het beleidsdoel, het vernieuwen en het verbeteren van het fietspad wordt in de oorspronkelijke vorm gerealiseerd maar pas in 2026. Het proces van afstemmen en voorbereiden van het verleggen van kabels en leidingen vraagt meer tijd dan voorzien.

Wat willen we bereiken?

Bevorderen biodiversiteit in het buitengebied

Deze projecten zorgen voor een impuls aan natuurontwikkeling. Voor de komende jaren willen we deze werkwijze doorzetten en projecten verlengen. Ook kijken we waar kansen liggen om het landschap te versterken.

Specifiek werken we in 2025 aan de realisatie van maatregelen ter ontsnippering van de Somerenseweg. Voor deze maatregelen is op dit moment een wijzigingsverzoek ingediend op de subsidie. Door het wegvallen van de wildtunnel blijft er subsidie over, om deze middelen toch in te kunnen zetten worden er andere maatregelen getroffen waarvoor de provincie goedkeuring moet geven.

Wat gaan we ervoor doen?

De Stimuleringsregeling Landschap (STILA) en Ervenplus hebben tot doel de biodiversiteit in het buitengebied te vergroten.

Wij zijn als gemeente aangesloten bij de provinciale regeling Stimuleringsregeling Landschap (STILA) en Erven Plus. Vanuit deze regelingen kunnen grondeigenaren een vergoeding aanvragen voor de aanleg- en beheer van landschaps- en waterelementen, wandelpaden over boerenland en randen inzaaien. Daarbij horen ook de vergoedingen als tegemoetkoming voor de inbreng van landbouwgrond bij de aanleg van nieuwe landschapselementen. Deze projecten zorgen voor een impuls aan natuurontwikkeling in het buitengebied. Het STILA budget in 2024 was ontoereikend, er zijn toen projecten niet gehonoreerd. Deze projecten honoreren we wel in 2025. Naast deze projecten willen we STILA in 2025 ook inzetten als impuls in het gebied Paaldijk/Renheide.

Ook werken we in 2025 aan de realisatie van faunapassages ter hoogte van de Somerenseweg.

Wij zijn als gemeente aangesloten bij de provinciale regeling Stimuleringsregeling Landschap (STILA) en Erven Plus. Vanuit deze regelingen kunnen grondeigenaren een vergoeding aanvragen voor de aanleg- en beheer van landschaps- en waterelementen, wandelpaden over boerenland en randen inzaaien. Het STILA budget in 2024 was ontoereikend, er zijn toen projecten niet gehonoreerd. Deze projecten honoreren we wel in 2025. Naast deze projecten willen we STILA in 2025 ook inzetten als impuls in het gebied Paaldijk/Renheide.

Ook werken we in 2025 aan de realisatie van faunapassages ter hoogte van de Somerenseweg.

Wat willen we bereiken?

Creëren van prettige en veilige leef- en verblijfsgebieden in de centra.

Wat gaan we ervoor doen?

Herinrichten Jan Deckersstraat en Kapelstraat Heeze.

Herinrichten Jan Deckersstraat en Kapelstraat Heeze. (Zie ook onder investeringen)

Voor de herinrichting van de Kapelstraat en Jan Deckersstraat in Heeze werd oorspronkelijk uitgegaan van een complete herinrichting van de gehele openbare ruimte. We hebben onderzocht op welke wijze het aantal verkeersbewegingen in het centrum van Heeze fors kan afnemen. Voor deze maatregelen (autovrij, knip, eenrichting) is geen draagvlak. We werken aan maatregelen die het doorgaande verkeer ontmoedigen om via het centrum te rijden, maar een grote afname is pas te verwachten na het doortrekken van de randweg. De investering in tijd en geld in combinatie met de overlast voor omwonenden en winkeliers, maakt het niet wenselijk om voor een complete herinrichting te gaan bij een beperkte afname van het verkeer.

We onderzoeken de mogelijkheden om de openbare ruimte anders in te richten, waarbij het profiel en inrichting van Kapelstraat en Jan Deckersstraat voorlopig ongewijzigd blijven. Denk hierbij aan optimaliseren van parkeervoorzieningen, vervangen van overvloedige verharding door groen en inventarisatie/ aanpassing van straatmeubilair waaronder fietsenstallingen.

Er wordt gestart met het aanpassen van de lichtmasten naar LED verlichting.

Het beleidsplan Openbare Verlichting (OVL) is vastgesteld in 2024. Er wordt gestart met het aanpassen van de lichtmasten naar LED verlichting. De middelen zoals opgenomen leiden uiteindelijk tot een areaal dat geheel is uitgevoerd in LED in 2032.

Conform begroting 2025

Samen mee naar de A2.

Samen mee naar de A2. (Zie ook onder investeringen)

Project ligt al 2,5 jaar stil vanwege een zaak bij de Raad van State nav diverse bezwaren op de bestemmingsplannen. Daarnaast heeft ook de grondverwerving veel tijd in beslag genomen.

Ism gemeente Cranendonck wordt momenteel het project verder vorm gegeven. Het bestek is grotendeels afgerond en de eerste ramingen zijn opgesteld. Door verhoogde bouwkosten en diverse prijsindexaties is de verwachting dat de raming fors hoger zal uitvallen dan eerder in 2016 is afgegeven. Gesprek over bijdrage Poort 43 worden opgestart.

Verharden Kloosterlaan na afronding procedures.

Verharden Kloosterlaan na afronding procedures. Afwachten van de beroepsuitspraak in 2024 tegen het verkeersbesluit. Afhankelijk daarvan proces vervolgen.

Het verharden van de Kloosterlaan is in de investeringsplanning van de begroting opgenomen voor uitvoering 2028. Procedure beroep tegen het verkeersbesluit loopt. De beroepsuitspraak tegen het verkeersbesluit volgt naar verwachting in het najaar van 2025. Beleidsdoel moet afhankelijk van de uitspraak mogelijk worden bijgesteld. De groene beoordeling is ondanks het tijdsverloop omdat de langdurigheid van dit project voorzien was.

Reconstructie Ginderover/Somerenseweg binnen de bebouwde kom.

Reconstructie Ginderover/Somerenseweg binnen de bebouwde kom. In samenspraak met de omgeving is het definitief ontwerp opgesteld. In de 2e helft van 2025 kan worden gestart met de uitvoering. (Zie ook onder investeringen)

2de helft realisatie is en blijft zeer ambitieus. Gesprekken met omwonenden zijn grotendeels gevoerd en definitief ontwerp is rond. Er lopen nog enkele gesprekken over de parkeervakken thv Ginderover 48-52.

Tijd technisch is opstellen bestek en aanbesteden van de werkzaamheden tbv uitvoering 2025 onder druk komen te staan. Deels door gesprekken met omwonenden, deels ook door personele bezetting en overdracht. Dat verklaart ook de oranje kleur.

Aansluiting Somerenseweg - Industrieweg.

Aansluiting Somerenseweg - Industrieweg (Zie ook onder investeringen)

Op dit moment worden de benodigde onderzoeken voor de ruimtelijke procedure (vergunning) uitgevoerd. We willen de ruimtelijke procedure én het ontwerp gereed hebben zodat de aanleg kan worden meegenomen in de uitvoering van de reconstructie van de Somerenseweg en Ginderover. De haalbaarheid van deze planning staat onder druk. Als er gebruik wordt gemaakt van de bezwaar - en beroepsmogelijkheden kan dit leiden tot ernstige vertraging waardoor de aanleg niet gelijktijdig kan worden uitgevoerd. Vooralsnog zetten we alles op alles om gelijktijdig uit te voeren vandaar de status groen.

Verbinding Randweg - Poortmannen.

Verbinding Randweg – Poortmannen (Zie ook onder investeringen)

Er is gewerkt aan een eerste studie m.b.t. het doortrekken van de randweg die als basis wordt gebruikt voor de overleggen met betrokken stakeholders zoals het waterschap, de provincie en ProRail. Met enkele omwonenden zijn al gesprekken gevoerd of gepland, de eerste gesprekken met enkele grondeigenaren lopen en er is een landschapsanalyse opgesteld. In Juni wordt een verkeersonderzoek opgesteld waarna we het tracé een niveau verder kunnen uitwerken.

Quick wins toepassen.

Quick wins toepassen (aanpassen bebording vrachtwagenverbod en doorgaand verkeer, overleg met Berkenschutse en Poortmannen over weren (taxi)bussen) dragen bij aan minder verkeer in het centrum van Heeze. Het afwaarderen van de Geldropseweg naar 30 km/u en het gelijkwaardig maken van de kruisingen op de Kapelstraat stimuleren het (doorgaande) verkeer extra om de randweg te nemen. In 2025 monitoren we deze maatregelen en evalueren we welke maatregelen in het centrum van Heeze aanvullend door middel van een pilot kunnen worden toegepast.

De quick wins zijn gerealiseerd, met uitzondering het gelijkwaardig maken van de kruisingen. Het verwachte resultaat daarvan is te beperkt in verhouding tot de kosten (ruim € 100.000,-) en overlast. De realisatie van de uitritconstructie van de Geldropseweg op de rotonde staat gepland voor Q4 2025. We monitoren en evalueren de reeds uitgevoerde quick wins en onderzoeken welke maatregelen aanvullend voor het centrum van Heeze kunnen worden toegepast.

Wat willen we bereiken?

De centrumgebieden zijn prettige en veilige leef- en verblijfsgebieden

Wat gaan we ervoor doen?

In 2024 gaan we verder met de herinrichting van het centrum Heeze. Zie ook Investeringsplan. Na afronding hiervan pakken we de centrumvisie van Leende op.

Voor het gemeentehuisplein is een nieuw ontwerp gemaakt met meer ruimte voor groen en terrassen en minder ruimte voor parkeren. Het uitgangspunt is een levendig centrum.

Na de aankoop van de Rafaelschool onderzoeken we de mogelijkheden voor herbestemming, al dan niet in combinatie met het St. Maartenshuis. Totdat er een definitieve bestemming voor de Rafaelschool gevonden is, gaan we het pand tijdelijk verhuren om zo meer levendigheid en reuring in dit deel van het centrum van Heeze te creëren.

Wat willen we bereiken?

Meer richten op vervoer per fiets en openbaar vervoer.

Wat gaan we ervoor doen?

Aansluiten en realiseren regionale (door)fietsroute.

Aansluiten en realiseren regionale (door)fietsroute zoals opgenomen in het Meerjarig Multimodaal MobiliteitsPakket (MMMP). Het betreft hier een lijst van 22 projecten waarvan er een aantal start in 2025 .

Doorfietsroute F2 maakt onderdeel uit van de deelregionale mobiliteitsagenda (vastgesteld in alle betrokken colleges).

Momenteel is een ambtelijke werkgroep actief om dit nader uit te werken. In september worden bestuurders bijgepraat over de stand van zaken. We zoeken koppeling met een bredere raadsinformatieavond over alle regionale projecten. De doorfietsroute is voorlopig opgenomen in het KTM 2 en het MMMP (zie mededeling POHO over mobiliteit).

Wat willen we bereiken?

Verbeteren bereikbaarheid Brainportregio.

Wat gaan we ervoor doen?

Het pakket korte-termijn-maatregelen A2 Randweg Eindhoven uitvoeren in samenwerking met het Rijk, de provincie, het bedrijfsleven en de andere MRE-gemeenten.

Het pakket korte-termijn-maatregelen A2 Randweg Eindhoven uitvoeren in samenwerking met het Rijk, de provincie, het bedrijfsleven en de andere MRE-gemeenten. Het pakket maatregelen richt zicht op de vraagzijde van de mobiliteit (zoals mijden, spreiden en duurzaam rijden in de werkgeversbenadering) en maatregelen die zijn gericht op de aanbodzijde (zoals aanleg van fietsroutes, hubs en inframaatregelen voor verbeteren van de doorstroming.)

Projecten uit de deelregio Zuid zijn aangemeld bij het KTM2. Beoordelingscriteria zijn onlangs vastgesteld in het BO. Huidige projectenlijst omvat nog voor circa 400 milj aan beoogde maatregelen., terwijl budget circa 200 milj bedraagt. We maken ons er hard voor om de doorfietsroute op de agenda te houden (vaststelling agenda eind Q3/begin Q4).

Wat willen we bereiken?

Verkeersveiligheid vergroten en verkeershinder beperken.

Wat gaan we ervoor doen?

Snelheid wegen verlagen naar 30 km/u van Ginderover/ Somerenseweg binnen de bebouwde kom. Ook de wegen opnieuw inrichten als onderdeel van de reconstructie van deze wegen;

Oudenmolen: werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Ginderover/Somerseweg moet nog worden uitgevoerd (zie ook andere project).

Monitoren van de effecten van de verkeersremmende maatregelen waaronder Geldropseweg

We monitoren de effecten van het afwaarderen van de Geldropseweg en de toegepaste maatregelen en verwerken deze in de evaluatie. De ambitie is om de monitoring breder op te pakken dan alleen de Geldropseweg.

2.3 Ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken?

Een duurzamer en vitaler buitengebied op het gebied van voedselproductie, klimaatadaptatie, opwek energie, biodiversiteit en economie.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoeringgeven aan het toetsingskader initiatieven TLG.

We toetsen initiatieven TLG aan het huidige beleid, zoals opgenomen in de omgevingsvisie, gebiedsvisie en omgevingsplannen. We werken aan een integraal toetsingskader voor TLG-initiatieven.

Het borgen van de gebiedsvisie Paaldijk-Renheide in een Omgevingsplan.

De Gebiedsvisie Paaldijk-Renheide is in April 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. We kunnen nu aan de slag met het opstellen van een uitvoeringsplan en het borgen in het omgevingsplan.

In 2025 starten we binnen het deelstroomgebied van de Sterkselse Aa en binnen de GGA Strabrechtse Heide met het gebiedsproces omgeving Vlaamseweg.

Als gemeente nemen we deel aan de Gebiedsgericht Aanpak (GGA) Strabrechtse Heide in het deelgebied 'Sterkselsche Aa'. In deze GGA wordt een visie opgesteld voor het deelgebied Sterkselsche Aa met aandacht voor wonen, werken en leven maar ook maatregelen voor herstel van de bodem-, water en luchtkwaliteit en biodiversiteit. Hierdoor is het niet nodig zelf een integrale gebiedsvisie voor de Vlaamseweg op te stellen. Aanvullend op de GGA gebiedsvisie schrijven wij een gebiedsmemo. Hierin richten we ons enkel op de (vrijkomende) erven en de ontwikkelrichting hiervan aan de Vlaamseweg.

Vorbereiden van de gebiedvisie Hazenhurk en omgeving, zo mogelijk in samenwerking met de ontwikkelmaatschappij Ruimte voor Ruimte.

In de omgevingsvisie staat dat we een gebiedsvisie voor Hazenhurk maken, mogelijk wordt dit, net zoals bij de Vlaamseweg een gebiedsmemo. Deze werkzaamheden pakken we op ná de Memo voor de Vlaamseweg.

Samen met provincie en Rijksoverheid agrariërs faciliteren en sturen om zo de keuze voor een verduurzaamde landbouw te stimuleren.

Samen met provincie en rijksoverheid agrariërs faciliteren en sturen om zo de keuze voor een verduurzaamde landbouw te stimuleren. Bijvoorbeeld kunnen we faciliteren dat agrariërs eventueel vrijkomende agrarische grond kunnen inzetten voor extensivering van blijvende agrarische bedrijven.

Samen met de provincie, rijksoverheid en agrariërs verkennen we de mogelijkheden om dit te realiseren. We stimuleren en ondersteunen initiatieven die hieraan bijdragen. Zo faciliteerden we op 22 mei een informatieavond in 't Perron, waar Building Balance agrarisch ondernemers informeerde over het telen van miscanthus; een gewas dat wordt toegepast in biobased bouwmaterialen. Tegelijkertijd zetten we ons actief in om waardevolle landbouwgrond beschikbaar te houden voor de landbouw.

Verkabeling Nieuwe Hoeve.

Verkabeling Nieuwe Hoeve (Zie ook investeringen).

Raadsbesluit is genomen. De Basis Ontwerp-fase (BO) is door TenneT opgepakt. Intern bij TenneT wordt een projectteam opgetuigd om de gehele BO-fase uit te voeren. Het BO duurt ongeveer 29 maanden.

Verdere implementatie Omgevingswet en vaststellen van Omgevingsplan Breedvennen.

De werkzaamheden aan het omgevingsplan hebben vertraging opgelopen o.a. door problemen met de software waarmee omgevingsplannen gepubliceerd moeten worden. Vanuit de GRSA2 wordt een aanbesteding opgestart om deze software te vervangen.

Meedenken en faciliteren bij een nieuwe bestemming van de bedrijfslocatie van agrariërs die meedoen aan de landelijke beëindigingsregelingen veehouderij.

We nemen initiatieven voor een nieuwe bestemming van de bedrijfslocatie van agrariërs die meedoen aan de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties in behandeling.

2.4 Milieu

Wat willen we bereiken?

Bodemtaken

Wat gaan we ervoor doen?

Door natuurlijk verloop en complexiteit van de taak kunnen deze taken niet meer door de eigen organisatie worden uitgevoerd en wordt via inhuur bij de Omgevingsdienst invulling gegeven aan deze wettelijke taken.

De wettelijke bodemtaken werden in het verleden door de eigen organisatie uitgevoerd. Door natuurlijk verloop en complexiteit van de taak kunnen deze taken niet meer door de eigen organisatie worden uitgevoerd en wordt via inhuur bij de Omgevingsdienst invulling gegeven aan deze wettelijke taken.

Deze werkzaamheden zijn structureel van aard. Het betreft onder andere deelname aan voor plannen voor ruimtelijke ontwikkelingen, Bouwplantoetsing op het deel bodem, het afhandelen van makelaarsvragen (bodeminformatie bij vastgoedtransacties, en het ontsluiten, invoeren en beheren van bodemgegevens in relatie tot de omgevingswet en de overdracht van taken van provincie naar gemeente.

In 2023 en '24 is gebleken dat hier structureel 8 uur per week voor noodzakelijk is.

Vorig jaar is dit budget met € 50.000 opgehoogd voor de uitvoering van de bodemtaken. Dit lijkt voldoende voor deze taken.

Wat willen we bereiken?

Het tegen gaan en beperken van het veranderen van het klimaat en het beperken van de gevolgen van het veranderen van het klimaat voor de leefomgeving.

Wij willen zorgen voor een toekomstbestendig leef- en werkomgeving voor inwoners en ondernemers door:

- het beperken van het veranderen van het klimaat;
- het beperken van de gevolgen van de het veranderen van het klimaat;
- te zorgen voor een goede grondwater-, bodem- en luchtkwaliteit;
- het beperken van geluidshinder.

Wat gaan we ervoor doen?

De duurzaamheidscampagne voortzetten: Minimaal 150 communicatie uitingen over diverse onderwerpen

Communicatie is een belangrijk sturingsmiddel in veranderprocessen.

Per 1 mei 2025 hebben wij reeds 88 verschillende communicatie uitingen via onder andere de gemeentelijke nieuwsbrief en specifieke acties gedaan.

De duurzaamheidscampagne voortzetten: Jaarlijks 1 groot evenement voor de gehele gemeente

Wij gaan in het najaar een specifiek evenement organiseren voor Leenderstrijp waar de resultaten van de Pilot Netbewuste Wijk Leenderstrijp worden gepresenteerd en het startmoment om wijkgericht aan de slag te gaan met het onderdeel besparing. Resultaten van beide onderdelen vormen de basis voor het ontwikkelen van een basis wijkuitvoeringsplan dat kan worden ingezet in andere wijken van de gemeente. In 2026 gaan wij weer een evenement organiseren voor alle inwoners van onze gemeente.

De duurzaamheidscampagne voortzetten: Oprichten duurzaamheidsplatform

In de tweede helft van het jaar gaan wij een SDG platform lanceren inclusief dashboard waar inwoners kunnen zien hoever de gemeente is met het realiseren van de SDG doelen op gebied van Duurzaamheid. De mogelijkheid bestaat om via dit platform ook andere SDG doelen van andere beleidsvelden te monitoren.

De duurzaamheidscampagne voortzetten: Duurzaamheidskrant om inwoners en ondernemers te informeren

Wij brengen tijdens de Nationale Klimaatweek (10 tot en met 16 november) een duurzaamheidskrant uit.

***Starten met het aardgasloos maken van woningen en bedrijfspanden:
Deelname aan de RES coalition De Groene Zone Isoleren***

Wij nemen deel aan De Groene Zone Isoleren. Het resultaat tot nu toe is dat 5 deelnemers definitief opdracht hebben gegeven voor het uitvoeren van verschillende isolatiemaatregelen. De verwachting is dat het aantal definitieve opdrachtverleningen nog stijgt.

***Starten met het aardgasloos maken van woningen en bedrijfspanden:
Deelname aan de coalition Groengas***

Wij zijn kartrekker van de coalitie Groengas. In de raadsinformatiebijeenkomst van 6 mei hebben wij toegelicht wat de stand van zaken was. Op basis van het door het MRE portefeuillehoudersoverleg Energietransitie positionpaper wordt gewerkt aan het borgen van de lokale belangen bij het produceren van groengas en is besloten om groengas op te nemen in de opvolger van de RES 1.0.

***Starten met het aardgasloos maken van woningen en bedrijfspanden:
Uitvoering van het Nationaal Isolatie Programma (NIP)***

Als lokale uitvoeringsmaatregel van het Nationaal Isolatieprogramma loopt naast De Groene Isoleren (compleet ontzorgingstraject) de gemeentelijke subsidieregeling isoleren waar woningeigenaren die zelf alles regelen ook gebruik van kunnen maken. Wij hebben tot nu toe 17 aanvragen binnengekregen waarvan 12 aanvragen hebben geleid tot uitkering van in totaal € 12.000,- aan subsidie.

***Starten met het aardgasloos maken van woningen en bedrijfspanden:
Afronding van de pilot Netbewuste wijk Leenderstrijp met terugkoppeling aan de gemeenteraad***

De eerste (Initiëren en verkennen) en tweede stap (technische analyse) zijn afgerond in de eerste helft van 2025. In de raadsinformatiebijeenkomst van 6 mei is een korte toelichting gegeven over stap 1 en 2. Stap 3 (omgevingsanalyse) en stap 4 (financiële analyse) vinden plaats in de tweede helft van 2025.

Het bevorderen van duurzame mobiliteit door: Voortzetten uitrol laadinfrastructuur

- Voorzetten uitrol laadinfrastructuur;
- Opstellen van een plan van aanpak om het gemeentelijk wagenpark volledig CO2-emissieloos te maken;
- Onderzoek mogelijkheid introductie deelmobiliteit (zie paragraaf bedrijfsvoering).

Wij zijn deelnemer aan de concessie voor vergroten van de laadinfrastructuur door de Provincie Noord-Brabant. Vattenfall heeft de concessie gewonnen en is bezig met de verdere uitrol van laadinfrastructuur. Onze inschatting is dat eind 2025 er 10 laadpalen bij komen.

Het bevorderen van duurzame mobiliteit door: Opstellen van een plan van aanpak om het gemeentelijk wagenpark volledig CO2-emissieloos te maken

In 2025 hebben wij gekeken naar het huidige wagenpark en de mogelijkheden om dit wagenpark geheel CO2 emissieloos te maken. Een aantal wagens dienen op niet al te lange termijn te worden vervangen. De nieuw aan te schaffen auto's zijn CO2 emissieloos.

Het bevorderen van duurzame mobiliteit door: Onderzoek mogelijkheid introductie deelmobiliteit

Onderzoek naar deelmobiliteit hebben wij uitgevoerd. Uit het onderzoek blijkt dat het mogelijk is om deelmobiliteit te introduceren in onze gemeente. De verwachting is dat in de tweede helft van 2025 een tweetal deelauto's beschikbaar zijn. In eerste instantie als pilot beschikbaar voor de gemeentelijke organisatie en bewoners. Op basis van de resultaten van de pilot gaan wij kijken of er structureel meerdere deelauto's beschikbaar kunnen komen.

2.5 Afval / Grondstoffen

Wat willen we bereiken?

Beperking restafval tot 5% van de totale afvalstroom (cf. regionale afspraken).

Het rijksbeleid is er op gericht om in 2050 volledig circulair te zijn. In 2030 wordt gestreefd naar 50% minder gebruik van primaire grondstoffen.

Wat gaan we ervoor doen?

In 2025 ligt de focus op continuering van de dienstverlening en service voor inwoners.

Het rijksbeleid is erop gericht om in 2050 volledig circulair te zijn. Het kabinet werkt toe naar een circulaire economie in 2050 met als voorlopig richtinggevend doel: in 2030 gebruikt Nederland 50% minder primaire abiotische grondstoffen (mineralen, metalen en fossiel).

2025 staat in het teken van de ontwikkeling van Blink. Er wordt een nieuwe locatie voor het bedrijf en overslagfaciliteiten ontwikkeld, los van de voormalige private partner.

De toekomstige koers wordt bepaald. Waarbij gekeken wordt naar de doorontwikkeling van Blink. De vraag die beantwoord moet worden is of Blink enkel een uitvoeringsorganisatie is om afval in te zamelen danwel dat zij ook beleidsadviseur voor de betrokken gemeenten zijn.

In 2025 ligt de focus op continuering van de dienstverlening en service voor inwoners. De projecten bladkorven en GRIP-wagen worden voortgezet. Landelijke doelstellingen en rijksbeleid worden in Blinkverband gevolgd

De ontwikkelingen bij Blink en de dienstverlening loopt conform verwachtingen

2.6 Water

Wat willen we bereiken?

Aanpak risicoplekken wateroverlast

Wat gaan we ervoor doen?

In 2025 worden maatregelen uitgevoerd op de locaties Nieuwendijk, De Leuren en de Wever om te voorkomen dat wateroverlast ontstaat op betreffende locaties.

Doelstelling is om de top 5 van wateroverlast locaties voor 2030 te hebben opgelost. De wateroverlast locaties zijn nader onderzocht. Op basis van dit onderzoek is gebleken dat op 3 locaties maatregelen nodig zijn om de wateroverlast aan te pakken. De gemeenteraad is hierover middels een Raadsinformatiebrief over geïnformeerd.

In 2025 worden maatregelen uitgevoerd op de locaties Nieuwendijk, De Leuren en de Wever om te voorkomen dat wateroverlast ontstaat op betreffende locaties.

De uitwerking ligt op schema conform begroting 2025.

Wat willen we bereiken?

Doelmatig en efficiënt beheren van het rioolsysteem voor afvalwater en zorgen voor de inzameling en verwerking van hemelwater. Het beheren en onderhouden van de gemeentelijke sloten en beheer van het grondwater.

Wat gaan we ervoor doen?

Het uitvoeren van het Plan Stedelijk Water (PSW) 2023-2027: Middels bovengrondse buffervoorzieningen het regenwater scheiden van afvalwater op de Oudemolen in Heeze

Het uitvoeren van het Plan Stedelijk Water (PSW) 2023-2027. In het PSW zijn acties opgenomen ten aanzien van afvalwater, hemelwater en grondwater.

De werkzaamheden aan de Oude Molen zijn afgerond.

Het uitvoeren van het Plan Stedelijk Water (PSW) 2023-2027: Starten met de uitvoering van de herinrichting en aanleg van een gescheiden rioolstelsel op de Ginderover en Somerenseweg in Heeze

Het definitieve ontwerp is zo goed als klaar. De laatste gesprekken met omwonenden lopen. Voorbereiding voor contractvorming en aanbesteding is opgestart. Aanbesteding kan dit jaar plaatsvinden. Daadwerkelijk starten met de uitvoering is gezien de doorlooptijden ambitieus en valt waarschijnlijk in 1e kwartaal 2026.

Het uitvoeren van het Plan Stedelijk Water (PSW) 2023-2027: In de samenwerking Waterportaal Zuidoost Brabant, een gezamenlijk pakket maatregelen nemen onder de naam Kallisto

Op schema conform begroting 2025.

2.7 Economische zaken

Wat willen we bereiken?

Behouden en uitbreiden van de levendigheid in de centra.

Wat gaan we ervoor doen?

Detailhandelsvisie opstellen samen met A2 gemeenten.

De detailhandelsvisie actualiseren, waarbij waar mogelijk wordt samengewerkt met de A2-gemeenten en de ondernemers.

Aan de actualisatie van detailhandelsvisie wordt naar aanleiding van overleg met de andere A2-gemeenten nu geen prioriteit gegeven. Aandacht ligt nu op centrumsamenwerking in Heeze en bedrijventerrein de Poortmannen, waar de detailhandel en economische ontwikkeling een onderdeel van is.

Faciliteren van voldoende gevarieerd winkel- en horeca-aanbod door:

ondernemersinitiatieven optimaal te ondersteunen en, indien passend medewerking te verlenen aan mogelijkheden zoals gemengd gebruik Binnen beleidskader de maximale ruimte opzoeken om initiatieven vanuit ondernemers te ondersteunen.

Dit is een voortdurend proces en ligt over de gehele organisatie en dienstverlening. Waar vragen/behoefte van ondernemers zich voordoen, past de organisatie dit uitgangspunt toe.

Wat willen we bereiken?

Economische groei en vitaliteit in de gemeente bevorderen

Wat gaan we ervoor doen?

Bevorderen van de samenwerking tussen de gemeente en het lokale bedrijfsleven.

Bevorderen van de samenwerking tussen de gemeente en het lokale bedrijfsleven. Om hier concreet invulling aan te geven, hebben we in 2024 voor het eerst het ondernemersevenement "toekomstbestendig ondernemen" opgezet. Na een positieve evaluatie zal dit initiatief jaarlijks terugkomen.

De samenwerking met het lokale bedrijfsleven onderzoeken wij met pilotprojecten op de Poortmannen en in het centrum van Heeze. Met ondernemers spreken wij daar over de toekomst en samenwerking onderling en met de gemeente. Eerste opbrengsten en conclusies van die gesprekken verwachten wij in de zomerperiode. Er is nog geen besluit genomen over het herhalen van het ondernemersevenement "Toekomstbestendig ondernemen". Een besluit hierover willen wij nemen als gesprekken op de Poortmannen en in het centrum van Heeze met een conclusie zijn afgerond. De transitie van het landelijk gebied gebeurt in samenspraak met de ondernemers in het buitengebied

Naar aanleiding van de resultaten van de inventarisatie van de behoeften voor centrummanagement, zullen we overgaan tot de uitvoering van een proefproject.

Bij ondernemers in het centrum peilt de gemeente de behoeften en de mogelijkheden van samenwerking. Naar verwachting levert dit in Q3 inzicht in een vervolgaanpak.

Wat willen we bereiken?

Faciliteren en uitbreiden van midden- en kleinbedrijf (MKB).

Wat gaan we ervoor doen?

Naar verwachting worden de visie en programmering bedrijventerreinen in 2024 opgeleverd, zodat in 2025 met de uitvoering kan worden gestart.

Hoewel het regionaal vaststellen van een uitvoeringsagenda als onderdeel van de Regionale Programmeringsafspraken in de regio vertraging heeft opgelopen, start de gemeente intussen aan de hand van de eerder genomen regionale besluiten met lokale uitvoering.

Initiatieven voor bedrijfsverzamelgebouwen op geschikte locaties zo goed mogelijk ondersteunen, met oog voor de kansen die VAB-locaties kunnen bieden.

Dit uitgangspunt is een voortdurend proces. Op de Poortmannen is een initiatiefnemer aan de slag. Een besluit over een omgevingsvergunning is voor dit initiatief genomen. Ook liggen er aanvragen voor ontwikkeling van bedrijfsverzamelgebouwen op VAB-locaties.

Wat willen we bereiken?

Versterken economische kracht in het landelijk gebied.

Wat gaan we ervoor doen?

Het beleid voor nieuwe economische dragers in het landelijk gebied tot uitvoering brengen.

In de omgevingsvisie staat de afspraak dat extensivering in gebiedsplannen wordt uitgewerkt. Een overkoepelend beleid geeft vervolgens gelijkheid. Verdere verwijzing naar de omgevingsvisie geeft niet voldoende handvatten voor de uitvoering, daarvoor zijn de gebiedsplannen en het overkoepelend beleid voor de bedoelde economische dragers nodig. Dit wordt later in 2025 uitgewerkt

2.8 Recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken?

Aanleg skatebaan

De skatebaan is inmiddels gerealiseerd en geopend.

Wat gaan we ervoor doen?

In Q1 van 2025 wordt gestart met de aanleg van een skate-baan (pump-track) in Leende.

In Q1 van 2025 wordt gestart met de aanleg van een skate-baan (pump-track) in Leende. Dit naar aanleiding van een burgerinitiatief van kinderen in Leende, met ondersteuning van ouders en begeleiding van jongerenwerk.

De pumptrack in Leende is in mei 2025 opgeleverd.

Wat willen we bereiken?

Een sterke toeristisch recreatieve sector die aansluit bij het groene karakter van onze gemeente en daarmee bijdraagt aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat.

Wat gaan we ervoor doen?

Het aanleggen van een vlonderpad in de Bulders en het realiseren van een nieuwe fietsverbinding tussen bestaande fietsstructuur tussen Someren en Sterksel die het natuurgebied ontsluit.

Voor Natuurgrenspark De Groote Heide ligt tot en met maart 2027 de nadruk op het uitvoeren van de projecten ten behoeve van de toegekende Interreg VI subsidie. Voor Heeze-Leende betekent dit onder andere het aanleggen van een vlonderpad in de Bulders en het realiseren van een nieuwe fietsverbinding tussen bestaande fietsstructuur tussen Someren en Sterksel die het natuurgebied ontsluit (zie ook investeringen). Er wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan Recreatie en Toerisme.

Het vlonderpad in de Bulders en het fietspad tussen Someren en Sterksel dient te zijn afgerond Q1 2027.
Het uitvoeringsplan Recreatie & Toerisme is vastgesteld door B&W.

Brabantsedag: Uitvoering geven aan het met De Brabantesedag gesloten vierjarig convenant, dat in 2024 opnieuw is vastgesteld. In dit convenant zijn wederzijds meerjarenafspraken vastgelegd.

Loopt conform convenant.

Uitvoering geven aan de motie van de gemeenteraad om alles in het werk te stellen om de wagenbouwlocaties te handhaven in de kern van Heeze.

Op dit moment is een ambtelijke werkgroep actief om uitvoering te geven aan uw motie en het aangeboden manifest van de wagenbouwersgroepen. In dit manifest is een eerste voorkeursscenario beschreven, om de huidige bouwplaatsen te behouden. De motie en het manifest sluiten goed op elkaar aan. Daarnaast is er een aanvraag voor een wagenbouwlocatie in Leende ingediend. Deze zal dit jaar nog worden afgewerkt.

Programma 3: Samen leven en participeren

Voortgangsrapportage

In de programmabegroting 2023 hebben wij aangegeven wat we binnen het programma Samen leven en participeren willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In de volgende tabel lichten we per onderdeel toe wat de actuele stand van zaken is.

Financiën Programma 3

Thema	Omschrijving	Begroting 2025 na wijzigingen	Mutaties BERAP 2025	Begroting 2025 na BERAP 2025
3.1	Onderwijs	1.839	-242	1.597
3.2	Jeugd	4.689	350	5.039
3.3	Maatschappelijke ondersteuning	4.892	-244	4.648
3.4	Gezondheid	927	0	927
3.5	Participatie	10.175	-1.521	8.654
3.6	Dorpshuizen	1.454	0	1.454
3.7	Sport	1.335	0	1.335
3.8	Cultuur	888	100	988
Totaal lasten		26.199	-1.557	24.642
3.1	Onderwijs	450	-7	443
3.2	Jeugd	0	0	0
3.3	Maatschappelijke ondersteuning	97	0	97
3.4	Gezondheid	85	0	85
3.5	Participatie	7.137	146	7.283
3.6	Dorpshuizen	200	0	200
3.7	Sport	214	12	226
3.8	Cultuur	130	70	200
Totaal baten		8.313	221	8.534
Saldo baten en lasten programma 3		-17.886	1.777	-16.109
Toevoegingen aan reserves		0	0	0
Onttrekkingen aan reserves		978	-757	221
Saldo mutatie reserves		978	-757	221
Saldo na bestemming programma 3		-16.908	1.021	-15.887

Toelichting op de mutaties

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Saldo mutaties
3.0 Mutaties reserves programma 3				
<i>Onttrekking Locatie Mariahoeve</i>	I		-757	-757
Zie toelichting reserves en voorzieningen.				
Totaal mutaties product 3.0 Mutaties reserves programma 3			-757	-757
3.1 Onderwijs				
<i>Huisvesting speciaal onderwijs</i>				
Huurlasten	I	30		-30
Voor de tijdelijke huisvesting van De Berkenschutse is een bijstelling op de huurlasten nodig.				
Kapitaallasten Berkenschutse	I	-252		252
De Berkenschutse zal een onderwijsexpertisecentrum worden waarbij het bestaande pand een transformatie zal ondergaan.				
De Berkenschutse zal daarom gedeeltelijk gesloopt worden en de boekwaarde zal naar beneden bijgesteld worden.				
Dit leidt tot vrijval van de kapitaallasten.				
<i>Lokaal onderwijsbeleid</i>	I	-50		50
Het bedrag vanuit de SPUK Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is flink hoger dan afgelopen jaren. Hierdoor kan de extra financiering vanuit de algemene middelen worden afgeraamd.				
<i>Leerlingenvervoer</i>	S	30		-30
Het aantal kinderen dat gebruik maakt van leerlingenvervoer stijgt. In 2021 maakten 34 kinderen gebruik van leerlingenvervoer, in januari 2025 43 kinderen. Dit leidt tot een toename van de kosten.				
In sommige gevallen komen ouders - conform de verordening leerlingenvervoer - in aanmerking voor vergoeding per kilometer als zij zelf het vervoer regelen. Voor deze vergoeding was tot op heden geen bedrag begroot.				
<i>Overige mutaties < €25.000</i>			-7	-7
Totaal mutaties product 3.1 Onderwijs		-242	-7	235
3.2 Jeugd				
<i>Landelijke inkoop</i>	I	350		-350
Hogere instroom van het aantal jongeren in hoog specialistisch verblijf en zorg dan de verwachte prognose. Dit betreft veelal dure en zeer specialistisch zorginzet bij specialistische centra (1 à 2 klinieken in het land). In de totale jeugdbegroting verwachten we een overschrijding van € 350.000,--				
<i>Overige mutaties < €25.000</i>				
Totaal mutaties product 3.2 Jeugd		350		-350
3.3 Maatschappelijke ondersteuning				
<i>Hulp bij het huishouden (Wmo)</i>	I	62		-62
Per 1 augustus zijn naar aanleiding van een aanbesteding, nieuwe overeenkomsten afgesloten met hogere tarieven. Dit levert een kostenverhoging op van €47.000. Daarnaast is ter overbrugging naar de nieuwe overeenkomst een overbruggingsovereenkomst voor 3 maanden, met een financieel nadeel van €15.000.				
<i>Begeleiding en dagbesteding (Wmo)</i>	I	-300		300
Met o.a. de nieuwe inkoopssystematiek (PxQ), die vanaf 2024 wordt gehanteerd en waarbij wij beter kunnen sturen op de omvang van de zorginzet, zien we de uitgaven dalen. Ook zien we een afname in het aantal cliënten. Daarentegen valt het indexatiepercentage van het product dagbesteding hoger uit. Wij verwachten ten aanzien van begeleiding en dagbesteding uit te komen op een voordeel van €300.000,--.				

Toelichting op de mutaties

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Saldo mutaties
Overige mutaties < €25.000		-6		6
Totaal mutaties product 3.3 Maatschappelijke ondersteuning		-244		244
3.5 Participatie				
<i>Opvang vluchtelingen (Oekraïne crisis)</i>				
Opvang Oekraïne De opvang is efficiënt georganiseerd. Daardoor vallen de exploitatiekosten lager uit. Ook is er rekening gehouden met de verplichte eigen bijdrage van Oekraïense vluchtelingen aan de exploitatie. Samen levert dit, volgens de huidige inschatting, een voordeel op van € 1,3 miljoen.	I	-1.290	19	1.309
Kapitaallasten Mariahoeve In de afgelopen jaarrekening 2024 zijn er mutaties verwerkt die hebben geleid tot het vervallen van de kapitaallasten locatie Mariahoeve. Het voordeel op de kapitaallasten dient in relatie gezien te worden met het vervallen van de reserve locatie Mariahoeve. (zie 'Reserves en voorzieningen' en thema 3.0). Dit levert een financieel voordeel op van €22.000 door het vervallen van rentelasten die onderdeel uitmaken van de kapitaallasten.	I	-779		779
Ingeleend personeel Het project rondom de huisvesting van bijzonder doelgroepen (opvang Oekraïners, statushouders en asielzoekers) dat in beginsel gestart is als een project met een tijdelijk karakter, laat zien we dat deze projecten een meer en meer permanent karakter krijgen en daarmee een structurele invloed op onze basis formatie. Richting de begroting gaan we kijken hoe we dit reëler kunnen verdelen binnen de verschillende programma's. In 2025 is er voor € 90.000 extra inzet geweest.	I	90		-90
<i>Opvang Asielzoekers</i> De tijdelijke opvang asielzoekers is efficiënt georganiseerd binnen de middelen vanuit het COA. Dit levert een voordeel op van € 92.000.	I	-5	87	92
<i>Inburgering</i> Inburgeraars die reiskosten maken krijgen deze vergoed, net zoals personen die een re-integratietraject volgen. Tot 2024 werden deze reiskosten ten laste gebracht van de SPUK-inburgering. Bij de controle voor de jaarrekening 2024 is door de nieuwe accountant geadviseerd dat deze kosten niet meer via de SPUK-inburgering gedeclareerd mogen worden bij het Rijk. Dit betekent dat de reiskosten ten laste komen van de algemene middelen van de gemeente. Wat de financiële consequentie is vanuit de jaarrekening 2024 zal in de slotrapportage van 2025 worden meegenomen en het structurele effect zal dit in de begroting 2026 worden meegenomen.	I	30	-53	-83
<i>Inburgering statushouders</i> In de Kadernota 2026 is deze begrotingspost structureel herverdeeld binnen programma 3, in afstemming met het Werk en Inkomen. Deze herverdeling is mogelijk omdat de betreffende kosten voortaan gedekt kunnen worden vanuit de financieringsmiddelen van de Wet Inburgering. Als gevolg hiervan kunnen de lasten voor het jaar 2025 incidenteel worden verlaagd met een bedrag van €25.000.	I	-25		25
<i>Bijstand</i> Levensonderhoud Bij de analyse voor deze bestuursrapportage is geconstateerd dat de in 2024 begrote aanpassingen voor 2025 niet juist zijn verwerkt. Dat is nu verwerkt, een nadeel van € 190.000. De overige stijging van € 158.000 wordt verklaard door een stijging van de uitkeringsprijs en het gemiddeld aantal uitkeringen over 2025. Dat laatste als gevolg van de samenstelling van de doelgroep.	S	348		-348
Loonkostensubsidie	S	83		-83

Toelichting op de mutaties

Product/omschrijving	S/I *	Mutatie lasten	Mutatie baten	Saldo mutaties
De inzet van het instrument loonkostensubsidie voor de toeleiding naar werk is voortgezet in 2025 en blijkt succesvol. De kosten zijn hoger dan begroot. Opgemerkt wordt dat deze hogere kosten leiden tot in verhouding hogere Rijksbijdrage in het volgend jaar, 2026.				
Rijksbijdrage SZW De inzet op het instrument loonkostensubsidie in 2024 leidt tot een hogere uitkering in 2025.	S		93	93
<i>Bijzondere bijstand/minimavoorziening</i> De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van het aantal bijstand verstrekkingen, door een toename kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen en door de studietoeslag.	S	89		-89
<i>Participatiebudget</i> De bijdrage aan Ergon is in overeenstemming gebracht met begroting Ergon 2025.	I	-61		61
<i>Overige mutaties < €25.000</i>				
Totaal mutaties product 3.5 Participatie		-1.521	146	1.666
3.7 Sport				
<i>Overige mutaties < €25.000</i>			12	12
Totaal mutaties product 3.7 Sport			12	12
3.8 Cultuur				
<i>Monumentenzorg</i> De uitgaven voor de werkzaamheden Sint Victor molen worden gedekt door een subsidie van de provincie.	I	70	70	
<i>Overige mutaties < €25.000</i>		30		-30
Totaal mutaties product 3.8 Cultuur		100	70	-30
Totaal structurele mutaties	S	554	86	-468
Totaal incidentele mutaties	I	-2.110	-622	1.489
Totaal afwijkingen programma 3		-1.557	-536	1.021

Ontwikkelingen programma 3

Herstructurering hulp bij het huishouden

In de meerjarenbegroting is een taakstelling opgenomen (2025: €40.000,-- en vanaf 2026: €120.000,--). Na een eerste evaluatie verwachten we, dat de taakstelling in het jaar 2025 grotendeels behaald kan worden. De gemiddelde toekenning van het aantal uren per week zien we hiermee dalen en levert een besparing op in het eerste jaar van €28.000 euro. Mede als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt zorgt deze maatregel ervoor dat efficiënter hulp geboden kan worden. Het uitgangspunt blijft, dat inwoners de ondersteuning krijgen die nodig is. Als we op basis van de huidige inzichten een doorkijk maken naar 2026 en 2027 dan blijft de besparing nog achter op de taakstelling, vanaf 2028 verwachten we de besparing volledig te realiseren. Bij de meerjarenbegroting wordt de beoogde besparing bijgesteld.

Asielopvang – gemeentelijke opvangvoorziening

Gemeenten zijn op basis van het landelijke verdeelbesluit verantwoordelijk voor het realiseren van opvangplekken voor asielzoekers. Wij hebben bezwaar gemaakt tegen het verdeelbesluit. De bezwaarprocedure loopt nog. Naar verwachting wordt in augustus 2025 een besluit genomen over het aantal opvangplekken. Wanneer er meer duidelijkheid is over het aantal opvangplekken en de locatie, wordt een zorgvuldig proces ingericht voor informatievoorziening aan inwoners en betrokkenheid van omwonenden. Uitvoering is minimaal kostendekkend, waarbij géén extra uitgaven uit reguliere gemeentelijke middelen nodig zijn. Hierbij dient nog wel opgemerkt te worden dat er nog een vraagstuk loopt mbt het terugvorderen van BTW. Het is nog niet 100% duidelijk wat de uitkomst hiervan is maar die zal nooit in het nadeel van de gemeente zijn.

Budgetten accommodaties

We zien dat de accommodaties (o.a. dorpshuizen, onderwijshuisvesting en sportaccommodaties) versnipperd zijn opgenomen in de begroting over verschillende thema's en programma's. Wens is om deze meer in samenhang te brengen. Dit vraagt nog veel tijd en wordt naar verwachting bij de begroting 2027 gerealiseerd.

Specifiek uitkering Sport

In 2025 ontvangt de gemeente een specifieke uitkering in het kader van de regeling stimulering van de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties ofwel SPUK sport. Deze SPUK is ter dekking voor de btw component in de investeringen en exploitatielasten ten behoeve van sportactiviteiten. In de slotwijziging wordt op basis van de realisatie bepaald welk deel van de ontvangen bedrag wordt toegerekend aan investeringen aan sportaangelegenheden en exploitatiekosten.

3.1 Onderwijs

Wat willen we bereiken?

Als gemeente betekenisvol zijn voor het onderwijs, passend bij de rol van de gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Samen met de onderwijspartners uitvoering geven aan de Lokaal Educatieve Agenda 2025 – 2028. Deze is in 2024 in gezamenlijkheid opgesteld.

In 2024 is in samenwerking met het onderwijs, kinderopvang, bibliotheek, jongerenwerk en JGZ een meerjarige Lokaal Educatieve Agenda opgesteld. Onze visie ten aanzien van opgroeien en opvoeden (Opgroeikracht) vormt hierbinnen de basis. Samen werken we aan het versterken van de opgroei van de jeugdigen in onze gemeente. Doel is dat in 2028 meer jeugdigen (4-21 jaar) voldoende mentaal weerbaar zijn, meer ouders in staat zijn hun opvoeduitdagingen zelf op te lossen binnen het eigen sociale netwerk of met behulp van voorzieningen sociale basis, en dat in 2028 een hoger percentage van de inwoners (4-11jarigen) voldoet aan de Beweegrichtlijnen.

Hiervoor zijn reeds diverse acties uitgezet. Denk aan de inzet van een beweegprogramma in onderwijs- en kinderopvangtijd, het opzetten van een multidisciplinair ontwikkelingsgericht overleg en bekendheid geven aan het Opgroeikracht-aanbod doormiddel van een campagne (start na de zomer) en een websitepagina. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze we de beoogde doelstellingen kunnen monitoren.

Vanuit het onderwijsachterstandenbeleid, anderstalige leerlingen extra kansen bieden door middel van aanvullende ondersteuning op scholen.

De gemeente co-financiert de inzet van een NT2 gespecialiseerde leerkracht op drie basisscholen in de gemeente. Deze leerkracht verzorgt taalondersteuning aan circa 30 kinderen met een migratie achtergrond, zodat zij kansrijk kunnen invoegen in het onderwijs en de maatschappij. Kinderen uit de groepen 1, 2 en 3 krijgen minimaal twee keer per week een half uur ondersteuning op het gebied van taalvaardigheid en woordenschat. Kinderen uit de groepen 4 tot en met 8 krijgen één keer per week begeleiding.

Vanuit het onderwijsachterstandenbeleid voor- en vroegschoolse educatie en een peuterprogramma verzorgen.

Ter versterking wordt 1 pilot welke medio 2024 is gestart in 2025 voortgezet:

- Inzetten van inloopuren van de jeugdverpleegkundigen bij de kinderopvang. Dit om het contact te verbeteren tussen jeugdverpleegkundigen 0-4 jaar van de GGD en de kinderopvangorganisaties (inclusief gastouders). En om de laagdrempeligheid te verhogen zodat signalen/zorgen eerder besproken worden.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'Samen kansen creëren' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

Binnen de gemeente wordt voor- en vroegschoolse educatie en een peuterprogramma (voor peuters waarbij ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag) verzorgd. Op dit moment maken hier 28 kinderen gebruik van.

In september 2024 is de pilot 'inloopuren van de jeugdverpleegkundigen bij de kinderopvang' gestart. Deze pilot loopt naar behoren en wordt halverwege het jaar geëvalueerd.

Wat willen we bereiken?

Combinatiefunctionarissen breed inzetten in de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen?

Met betrekking tot de combinatiefunctionarissen sport in het onderwijs is een afbouwregeling vastgesteld die loopt tot en met december 2026.

Met betrekking tot de combinatiefunctionarissen sport in het onderwijs is een afbouwregeling vastgesteld die loopt tot en met december 2026. Vanaf 2027 zijn de scholen verantwoordelijk voor het gymonderwijs en de bekostiging daarvan.

De inzet van de cultuurcoach is gekoppeld aan de uitvoering van de Cultuur met Kwaliteit regeling 3 (CMK 3) in het basisonderwijs. CMK 3 loopt tot en met schooljaar 2024-2025. Besluitvorming deelname aan CMK 4 wordt voorbereid in 2025.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'De beweging naar Positieve Gezondheid' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

Loopt volgens planning.

Deelname aan CMK4 vanaf schooljaar 2025-2026 is akkoord bevonden door het college.

Wat willen we bereiken?

Digitale vaardigheden ouderen/ volwassenen versterken zodat iedereen mee kan blijven doen in de samenleving. En laaggeletterde inwoners ondersteunen zodat zij mee kunnen doen in de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen?

Stimuleren en (mede) mogelijk maken dat diverse lokale organisaties waaronder de KBO, trainingen digitale vaardigheid aanbieden.

Binnen de gemeente worden diverse trainingen digitale vaardigheid aangeboden:

- Werken met de E-overheid, Klik&Tik, Digi-klas (Bibliotheek Dommeldal).
- Computercafé / Digi-café (KBO-Heeze en Vrienden van de Bieb)

Daarnaast kunnen inwoners terecht bij het Formulierenspreekuur, Financieel spreekuur en het Informatiepunt Digitale Overheid. Vrijwilligers van het Formulierenspreekuur helpen inwoners bijvoorbeeld bij het invullen van (digitale) formulieren, aanvragen van toeslagen of kwijtscheldingen. De vrijwilligers van het Financieel spreekuur helpen met name bij geldzaken.

In 2025 willen we extra aandacht besteden aan laaggeletterdheid binnen (jonge) gezinnen.

Het taalnetwerk Heeze-Leende (Bibliotheek Dommeldal, Cordaad Welzijn, Taalkacht, gemeente Heeze-Leende) biedt ondersteuning aan inwoners bij het verbeteren van taal- en digitale vaardigheden van inwoners. In 2025 willen we extra aandacht besteden aan laaggeletterdheid binnen (jonge) gezinnen.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'Samen kansen creëren' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

Naast de reguliere activiteiten die het taalnetwerk aanbiedt aan inwoners, wordt dit jaar extra focus gegeven aan laaggeletterdheid binnen (jonge) gezinnen. Er is overzicht van het aanbod voor deze groep gemaakt, op 7 oktober wordt een netwerkbijeenkomst georganiseerd t.b.v. bewustwording bij 'signalerende/toeleidende' partners. Eveneens wordt in het najaar een magazine uitgebracht en bezorgd bij alle huishoudens om bekendheid te geven aan laaggeletterdheid, de taboe te doorbreken en te stimuleren dat inwoners de stap zetten naar het taalhuis. In het magazine wordt ook het belang onderstreept van voorlezen.

Wat willen we bereiken?

Inwoners blijven zich een leven lang ontwikkelen.

Wat gaan we ervoor doen?

Ondersteunen en stimuleren van een leven lang leren van doelgroepen waar de gemeente een rol heeft. De bibliotheek heeft hierbinnen een sleutelrol.

In 2025 versterken we het bibliotheek-programma op dit vlak. Een voorbeeld is de ontwikkeling van een spreekurenplein in zowel Leende als Heeze.

De bibliotheek heeft een groot aanbod waarmee inwoners van alle leeftijden zich kunnen blijven ontwikkelen; denk aan lezingen, boekencollectie, digicafé en Taalhuis.

Samen met de bibliotheek en andere partners is gestart met het vormgeven van een 'spreekurenplein' in Leende. Streven is dat dit in 2025 wordt geopend.

Aanbieden van volwasseneducatie via Taalkracht voor inwoners, die meerderjarig zijn en niet inburgering plichtig, zodat zij hun basisvaardigheden kunnen verbeteren. Regionaal wordt dit vanuit de Wet Educatie Beroepsonderwijs-middelen gefinancierd.

Het aanbod van Taalkracht bekender maken onder de inwoners.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'Samen kansen creëren' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

Mensen die Nederlands willen leren lezen, schrijven en praten (bij NT2'ers), kunnen zich aanmelden voor een taalcursus op het eigen niveau, begeleidt door een docent van Taalkracht. Momenteel volgen 13 inwoners een cursus bij Taalkracht.

In het najaar wordt bij ieder huishouden een magazine bezorgd waarin al het aanbod op het gebied van taal en digitale vaardigheden onder de aandacht wordt gebracht.

Wat willen we bereiken?

Verduurzaming onderwijsaccommodaties.

Wat gaan we ervoor doen?

Op basis van het onderzoek naar een toekomstbestendige huisvesting van de Dirk Heziusschool besluiten hoe we hier invulling aan gaan geven

Het oorspronkelijke haalbaarheidsonderzoek richtte zich op de bestaande locatie van de Dirk Hezius school. Daarbij is gekeken naar aanpassingen van het pand, in een aantal varianten. Dit onderzoek is later nog uitgebreid waarbij ook een bureauonderzoek plaatsvindt naar transformatie van ander maatschappelijk vastgoed in de directe omgeving. Het onderzoek loopt volgens planning en wordt naar verwachting voor het zomerreces afgerond, waarbij de resultaten aan het college worden aangeboden.

Opstellen van een uitvoeringsprogramma voor het "Integrale Huisvesting Plan Onderwijs, Opvang en Zorg" (=IHP).

Hierin zijn nog geen stappen gezet. Er worden wel individuele gesprekken gevoerd met schoolbesturen en -directies over huisvestingsvraagstukken. In Q4 wordt een start gemaakt met het uitvoeringsprogramma.

Wat willen we bereiken?

Voorkomen van voortijdig schoolverlaters (vsv) en het bieden van een kansrijke start.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering geven aan het regionaal uitvoeringsprogramma Voortijdig School Verlaters (vsv)

Uitvoering geven aan het regionaal uitvoeringsprogramma Voortijdig SchoolVerlaters (vsv), zodat vsv'ers alsnog een startkwalificatie halen of op een passende zorg- of arbeidsplek terechtkomen. Vsv'ers worden door doorstroomcoaches proactief benaderd, er vindt een brede intake plaats, persoonlijkheids- en interesstesten worden ingezet en er volgt een

loopbaantraject. Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'Samen kansen creëren' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

We nemen deel aan het regionaal uitvoeringsprogramma vroegtijdig schoolverlaters (VSV), zodat vsv'ers alsnog een startkwalificatie halen of op een passende zorg- of arbeidsplek terechtkomen. Rond de zomer kunnen we informeren is het jaarverslag 2024 gereed en kunnen we informeren over de resultaten.

3.2 Jeugd

Wat willen we bereiken?

Inzetten op versterken mentale gezondheid van jongeren.

Kinderen en jongeren ontwikkelen zich het beste als ze lekker in hun vel zitten, zichzelf kunnen zijn, en gezond en veilig opgroeien in een kansrijke omgeving. Kortom: als zij een hoge mate van welbevinden ervaren. Vanuit Opgroeikracht werken we samen met onze maatschappelijke partners aan het versterken van de mentale kracht van jeugdigen van 10-14 jaar en jongeren van 14 jaar en ouder. We hebben hierbij de vroege signalen ten aanzien van de mentale kracht van onze jeugdigen in beeld en werken toe naar een passend preventief aanbod ter versterking hiervan. Hierbij maken we onderscheid in universele, selectieve en individuele preventie: het bevorderen van een positieve mentale ontwikkeling van alle kinderen en jongeren, een specifieke groep jongeren waarvan de mentale ontwikkeling gevaar loopt of een individueel preventief aanbod als er sprake is van individuele psychosociale problematiek.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met het basisonderwijs en onze maatschappelijke partners richten we ons vanuit Opgroeikracht op een preventief aanbod gericht op het versterken van de weerbaarheid van groep 7/8 leerlingen met als doel de jeugdigen zo weerbaar als mogelijk aan de overgang van groep 8 naar de middelbare school te laten starten.

Voor de jongeren van 14-23 richten we ons vanuit Opgroeikracht op aansluitende inlooptmogelijkheden in het jongerencentrum. en werkt het jongerenwerk outreachend om de groep van jongeren die steun nodig hebben bij het volwassen worden. Daarnaast werken we op basis van de vroege signalen samen met de maatschappelijke partners en het verenigingsleven aan een passend preventief aanbod voor deze groep jeugdigen.

Onze maatschappelijke partners bieden in de week van de mentale gezondheid, vanuit en gericht op de leefwereld van jongeren, een aanbod gericht op het versterken van de mentale kracht. Hierin heeft de gemeente een coördinerende rol.

Wat gaan we ervoor doen?

Samen met het basisonderwijs en onze maatschappelijke partners richten we ons vanuit Opgroeikracht op een preventief aanbod gericht op het versterken van de weerbaarheid van groep 7/8 leerlingen.

Nieuw in ons preventief aanbod is een cursus voor ouders van jonge pubers (cursusplek voor 8 ouders). Deze is naar tevredenheid van ouders in het voorjaar gegeven. Er staat een activiteitenaanbod tijdens inloop jongerencentrum. Op dinsdag-woensdag en donderdagmiddag na school is de inloop waar zowel jongens als meisjes van 10-14 jaar inlopen en deelnemen aan de activiteiten. Het jongerencentrum is een plek geworden waar de jongeren zich echt thuis voelen, zichzelf kunnen zijn en graag komen.

Voor de jongeren van 14-23 jaar richten we ons vanuit Opgroeikracht op aansluitende inlooptermogelijkheden in het jongerencentrum en werkt het jongerenwerk outreachend om de groep van jongeren die steun nodig hebben bij het volwassen worden.

Het ontmoeten van oudere jongeren vindt met name in de openbare ruimte plaats. Hierin is ook vanuit het signaleringsoverleg 18- een samenwerking tussen jongerenwerk en de afdeling veiligheid met betrekking tot de plekken waar inzet van jongerenwerk gewenst is.

Onze maatschappelijke partners bieden in de week van de mentale gezondheid, vanuit en gericht op de leefwereld van jongeren, een aanbod gericht op het versterken van de mentale kracht. Hierin heeft de gemeente een coördinerende rol.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'De beweging naar Positieve Gezondheid' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

We hebben in de periode mei-juni een aantal bijeenkomsten voor inwoners aangeboden met betrekking tot het versterken van de mentale gezondheid. Doelgroep bestond uit ouders/opvoeders, die voor een bepaalde overgangsfase in het leven staan: ouders met pasgeboren baby, ouders van het jonge kind en ouders die na een scheiding verder moeten. Voor deze 3 overgangsfasen hebben we groepsbijeenkomsten georganiseerd.

Wat willen we bereiken?

Toegankelijke zorg voor inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Binnen de jeugdhulpregio Samen voor Jeugd uitvoering geven aan de Hervormingsagenda, Regiovisie en in samenhang met een grotere netwerkorganisatie ook het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming.

Doel van deze meerjarenopgaven is de jeugdzorg en de samenwerking in de keten te verbeteren zodat het jeugdzorgstelsel financieel beheersbaar wordt.

Onlangs is het nieuwe meerjarenplan van "Samen voor Jeugd" vastgesteld. Hierin zijn de gezamenlijke ambities en prioriteiten voor de komende jaren vastgelegd. Als gemeente Heeze-Leende nemen wij actief deel in deze (inkoop)samenwerking. Met dit plan geven we invulling aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om de (specialistische) jeugdhulp structureel te verbeteren. In lijn met de landelijke Hervormingsagenda zijn daarnaast concrete stappen gezet op een aantal belangrijke dossiers, waaronder verblijf, crisiszorg of bijvoorbeeld zorg in het onderwijs. Deze thema's worden in nauwe samenwerking met gecontracteerde jeugdhulpaanbieders uitgewerkt en afgestemd op het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

Vanuit Opgroeikracht in de samenwerkende keten van professionals werken we op basis van de vroege signalen aan een laagdrempelig en preventief aanbod van opvoed- en opgroei ondersteuningsaanbod voor onze inwoners.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'Samen kansen creëren' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

De webpagina Opgroeikracht is gereed en voor inwoners beschikbaar. Op de webpagina vinden inwoners alle informatie over ons preventief opvoed- en opgroeiaanbod. PR van de webpagina is verlopen via kinderopvang, basisonderwijs, JGZ, huisartsen, verloskundigen en de nieuwsbrief van de gemeente. Het preventief aanbod is uitgebreid met een cursus voor ouders van jonge pubers. Cursus is in het voorjaar naar tevredenheid van deelnemende ouders gegeven. Het ouder-kind café wordt structureel goed gezocht door gemiddeld 6 ouders met jonge kinderen: hier ontstaat een oudercommunity. Het consultatiebureau wijst ouders op bestaan van ouder kind cafe.

Voor het programma Kansrijke Start geven we in de keten van professionals uitvoering aan het bevorderen van de gezondheidsontwikkeling van zwangeren: Fit Zwanger.

Deze activiteit valt onder de Programmalijn 'Samen kansen creëren' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

Er heeft in januari een Fit4Two diner voor zwangeren plaatsgevonden georganiseerd door huisarts JGZ , verloskundige en fysiotherapeut. Hieraan hebben 22 zwangeren deelgenomen. Doel van de bijeenkomst was ontmoeting met andere zwangeren en informatie over Gezond en Fit zwanger met elkaar delen. In Heeze is zwangerschapsbegeleidingsyoga opgestart.

De overeenkomst met Buurtgezinnen loopt tot medio 2025. We evalueren de inzet van Buurtgezinnen.

Naar aanleiding van de evaluatie wordt besloten of en zo ja op welke wijze de gemeente het werken met steungezinnen voor kwetsbare gezinnen voort kan zetten.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'Samen sociaal sterk' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

Het heeft enige tijd geduurd voordat Buurtgezinnen binnen onze gemeente goed bekend was. Dat betekende dat het langer duurde voordat de koppelingen tussen vraag- en aanbod gezinnen tot stand kon komen. Om die reden hebben we de huidige overeenkomst verlengd tot eind 2025. Evaluatie vindt eind 2025 plaats.

3.3 Maatschappelijke ondersteuning

Wat willen we bereiken?

Digitale vaardigheden van inwoners versterken, zodat isolatie en een digitale tweedeling wordt voorkomen.

Wat gaan we ervoor doen?

Digitale vaardigheden van ouderen/volwassenen versterken zodat iedereen mee kan blijven doen in de samenleving. Zie thema onderwijs.

Binnen de gemeente worden diverse trainingen digitale vaardigheid aangeboden:

- Werken met de E-overheid, Klik&Tik, Digi-klas (Bibliotheek Dommeldal).
- Computercafé/Digi-café (KBO-Heeze en Vrienden van de Bieb)

Daarnaast kunnen inwoners terecht bij het Formulierenspreekuur, Financieel spreekuur en het Informatiepunt Digitale Overheid. Vrijwilligers van het Formulierenspreekuur helpen inwoners bijvoorbeeld bij het invullen van (digitale) formulieren, aanvragen van toeslagen of kwijtscheldingen. De vrijwilligers van het Financieel spreekuur helpen met name bij geldzaken.

Wat willen we bereiken?

Het voorkomen en verminderen van eenzaamheidsproblematiek.

Wat gaan we ervoor doen?

Samen met inwoners uit alle kernen en maatschappelijke partners ontwikkelen we initiatieven die de nadruk leggen op ontmoeting in plaats van eenzaamheid.

Een goed voorbeeld hiervan is de Week van de Ontmoeting, waarin in alle kernen activiteiten worden georganiseerd die gericht zijn op het bevorderen van contact en verbinding.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'De beweging naar Positieve Gezondheid' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

Een samenwerkingsverband van KBO Leende, Zorgcoöperatie Graaggedaan, de Dorpsraad Leende en zorgorganisatie Valkenhof is aan het onderzoeken hoe het

onderlinge contact tussen jong en oud binnen buurtgemeenschappen versterkt kan worden. Het doel is om generatie overstijgende sociale samenhang in het dorp te vergroten. De gemeente ondersteunt dit initiatief door het beschikbaar stellen van kennis en inzet op het gebied van samenlevingsopbouw. Daarnaast organiseren we samen met alle kernen eind september diverse activiteiten in het kader van de Week van de Ontmoeting. In de afgelopen maanden is de voorbereiding hiervoor gestart. Tijdens deze week staat ontmoeting in de dorpen centraal, waarbij met name ook bestaande initiatieven extra aandacht krijgen.

Wat willen we bereiken?

Iedereen kan (blijven) meedoen.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoering geven aan de in 2024 vastgestelde inclusieagenda.

In 2025 zetten we in op bewustwording bij mensen zonder beperking, uitbreiding van ervaringsdeskundigen, verbetering van de fysieke toegankelijkheid van gebouwen en verbetering van de digitale toegankelijkheid. Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'Samen kansen creëren' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

We zijn inmiddels gestart met de uitvoering en hebben een kernteam, bestaande uit ambtelijke medewerkers en ervaringsdeskundigen vanuit het veld, dat de voortgang bewaakt. Daarnaast werken we aan een communicatieplan om bewustwording te stimuleren en bereiden we de Week van de Toegankelijkheid voor als belangrijk moment van zichtbaarheid en betrokkenheid.

Versterken van de mentale en fysieke gezondheid van inwoners, via passende preventieve interventies in samenwerking met maatschappelijke organisaties:

- Voor verschillende doelgroepen ontmoeting organiseren gericht op lotgenotencontact, advies en informatie zoals het geheugenhuis, het mantelzorgcafé en Psy-salon (voor inwoners met GGZproblematiek).
- Project Maak Rimpels waarin voor de doelgroep senioren het accent op stimuleren van vitaliteit, valpreventie en digitale vaardigheid ligt. Het streven is om in 2025 80 senioren te bereiken.

Voor verschillende doelgroepen zijn in samenwerking met diverse maatschappelijke organisaties in het afgelopen half jaar verschillende ontmoetingsmomenten gerealiseerd, zoals de inloop de Boei voor inwoners met psychische problematiek, bijeenkomsten van het geheugenhuis, gespreksgroepen voor mensen psychische problematiek, het mantelzorgcafé en koffiemomenten voor inwoners door het Sociaal team. Tot op heden nemen ongeveer 40 senioren deel aan het project Maak Rimpels. Om het aantal deelnemers uit te breiden naar 80, is er vanuit het project contact met lokale netwerkpartners zoals KBO's, huisartsen, welzijnsorganisatie, Sociaal team etc.

Voor verschillende doelgroepen ontmoeting organiseren gericht op lotgenotencontact, advies en informatie zoals het geheugenhuis en bijeenkomsten voor (jonge) mantelzorgers.

Zoals eerder beschreven hebben we voor diverse doelgroepen diverse bijeenkomsten georganiseerd gericht op lotgenotencontact en ontmoeting. Zie de voorbeelden die al genoemd zijn.

In samenwerking met de KBO het organiseren van een vitaliteitsdag.

Op 8 februari 2025 is, in samenwerking met KBO Heeze, een vitaliteitsdag georganiseerd, waaraan meer dan 60 ouderen hebben deelgenomen. De deelnemers kregen de mogelijkheid om diverse gezondheids- en beweegtesten te doen. Hierbij waren verschillende professionals aanwezig, waaronder een huisarts, fysiotherapeuten, een opticien en medewerkers van de thuiszorg. Als vervolg hierop werken we de komende maanden, in samenwerking met de fysiotherapeuten, aan een ketenaanpak valpreventie.

Continuering project Maak Rimpels waarin voor de doelgroep senioren het accent op stimuleren van vitaliteit, valpreventie en digitale vaardigheid ligt. Het streven is om in 2025 80 senioren te bereiken.

Tot op heden nemen ongeveer 40 senioren deel aan het project Maak Rimpels. Om het aantal deelnemers uit te breiden naar 80, is er vanuit het project contact met lokale netwerkpartners zoals KBO's, huisartsen, welzijnsorganisatie, Sociaal team etc.

De uitvoering van de acties uit de Woonzorgvisie 2024-2028 worden meegenomen in het uitvoeringsplan sociaal domein.

De uitvoering van de acties uit de Woonzorgvisie 2024-2028 die betrekking hebben op het sociaal domein, zoals het verkennen van een pilot voor woonleefcirkels en het bevorderen van bewustwording over langer zelfstandig thuis wonen voor ouderen, worden meegenomen in het uitvoeringsplan sociaal domein.

In afstemming met diverse samenwerkingspartners is een uitvoeringsplan voor de Woonzorgvisie opgesteld. Dit plan is op 27 mei 2025 vastgesteld door het college. Parallel aan dit traject is, in samenwerking met zorgorganisatie Valkenhof, woningcorporatie woCom en de gemeente, een voorbereidend traject gestart voor de ontwikkeling van een pilot voor een woonleefcirkel.

Wat willen we bereiken?

Toegankelijke zorg voor inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Van beschermd wonen naar beschermd thuis.

De invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel voor beschermd wonen is in 2024 wederom uitgesteld. De nieuwe datum van de invoering is op zijn vroegst 1 januari 2026. De beweging en visie van beschermd wonen en beschermd thuis, blijft leidend in de uitvoering lokaal en binnen de samenwerking in de regio. Voor 2025 staat op de agenda: Indien nodig aanpassing van de verordening Maatschappelijke ondersteuning en eventueel de beleidsregels, per 1 januari 2026.

De planning is om dit jaar de verordening en beleidsregels aan te passen, indien nodig. Momenteel zijn we gestart met de voorbereidingen en inventariseren van de aanpassingen.

Wat willen we bereiken?

Waardering en positionering van mantelzorgers.

Wat gaan we ervoor doen?

Ondersteuning en facilitering van mantelzorgers, zoals aangegeven in het GALA - plan voor 2024: Uitvoering geven aan mantelzorgwaardering en de mantelzorg-ondersteuning

Actief informeren van mantelzorgers over de diverse ondersteuningsmogelijkheden die er zijn in de gemeente onder andere via steunpunt mantelzorg en het sociaal team.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn Samen kansen creëren van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

In 2025 wordt weer een mantelzorgwaardering aangeboden. Het Steunpunt Mantelzorg is verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van deze waardering.

Ondersteuning en facilitering van mantelzorgers, zoals aangegeven in het GALA - plan voor 2024: Uitvoering geven aan de aanbevelingen, die voortvloeien vanuit de evaluatie mantelzorg 2024

Er wordt door de GGD en Cordaad een mantelzorgtest geïmplementeerd, hiermee kunnen inwoners door het geven van een aantal antwoorden direct zien welke ondersteuning geboden kan worden. Cordaad heeft de opdracht een doorontwikkeling van het steunpunt in gang te zetten. De eerste stap is door meer wijkgericht te werk te gaan.

3.4 Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Bevorderen en stimuleren van een gezonde leefstijl.

Wat gaan we ervoor doen?

Inwoners en maatschappelijke organisaties kunnen subsidie aanvragen voor initiatieven die een gezonde leefstijl bevorderen, zoals initiatieven gericht op mentale gezondheid en ontmoeting.

In de periode mei/juni hebben we lezingen en workshops georganiseerd rondom het thema mentale gezondheid en ontmoeting. Deze activiteiten waren gericht op levensfasen die voor inwoners extra uitdagingen met zich meebrengen, zoals de overgang bij vrouwen, het verlies van gezondheid of het omgaan met een scheiding of relatiebreuk. In dit kader is tot nu een subsidie toegekend aan een initiatief dat aansluit bij deze thema's. Daarnaast verwachten we nog aanvullende subsidie te verstrekken voor de Week van de Ontmoeting, waarin inwoners diverse activiteiten organiseren voor en met elkaar.

Onder voorbehoud van besluitvorming starten we met een tweejarige pilot met het platform Fitcoins van "It's my life" voor specifieke doelgroepen, zoals zwangere vrouwen.

Inwoners kunnen digitale fitcoins verdienen door te bewegen en deel te nemen aan gezondheid- en duurzaamheidsactiviteiten. Na twee jaar evalueren we de resultaten en besluiten we of we doorgaan met Fitcoins.

Inmiddels heeft besluitvorming plaatsgevonden om de pilot te starten. De voorbereidingen voor de implementatie van het Fitcoins-platform zijn gestart. De implementatie staat gepland voor 1 juli 2025.

Door intensiever samen te werken met huisartsen, die vaak als eerste signalen opvangen, kunnen we meer inwoners bereiken en preventieve zorg en welzijnswerk dichterbij de gemeenschap brengen.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'De beweging naar Positieve Gezondheid' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

Naast de lopende ketenaanpak Welzijn op Recept, waaraan momenteel twee huisartsenpraktijken deelnemen, is een nieuwe stap gezet in het versterken van de samenwerking in het sociaal-medische domein. We zijn gestart, in samenwerking met een huisartsenpraktijk en fysiotherapiepraktijken met de voorbereidingen voor de ketenaanpak Valpreventie. Dit wordt het komende jaar verder vorm gegeven.

Naar aanleiding van het GALA- en IZA-akkoord worden huisartsenpraktijken steeds belangrijkere samenwerkingspartners binnen het sociaal domein.

Samen met hen pakken we verschillende thema's op, zoals de doorontwikkeling van "Welzijn op Recept" (als alternatief voor een medisch recept), de aanpak van valpreventie, en het bevorderen van beweging onder inwoners.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'De beweging naar Positieve Gezondheid' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027

Zoals eerder beschreven werken we met verschillende huisartspraktijken steeds meer samen op het medisch - sociaal domein zoals Welzijn op Recept en de ketenaanpak Valpreventie.

Wat willen we bereiken?

Versterken van de inzet binnen het onderwijs op het hebben van een gezonde leefstijl van kinderen (voldoende beweging, gezonde voeding).

Wat gaan we ervoor doen?

Samen met 5 kinderopvanglocaties en 5 basisscholen heeft de gemeente een 3-jarige samenwerking met stichting Het Bewegend Kind.

Samen met 5 kinderopvanglocaties en 5 basisscholen heeft de gemeente een 3-jarige samenwerking met stichting Het Bewegend Kind. Doel van de samenwerking is de ontwikkeling van de motorische vaardigheden van kinderen op de kinderdagverblijven en basisscholen: het bewegend leren.

Scholen en kinderopvangorganisaties zijn gestart met het opstellen van een beweegvisie. Vanuit de gemeente zijn in samenwerking met Bewegend Kind evaluatiecriteria opgesteld om de implementatie van bewegend leren te monitoren.

Via de GGD monitoren we de gezondheid van onze jeugdigen (zowel binnen als buiten school) en daar waar nodig sluiten we aan met preventieve programma's om gezondheidsachterstanden voor te blijven.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'De beweging naar Positieve Gezondheid' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

Op basis van signalen uit de GGD-monitor en meldingen van diverse professionals zetten we actief in op het stimuleren van beweging en het versterken van motorische vaardigheden bij kinderen in het basisonderwijs en de kinderopvang door middel van het programma Het Bewegend Kind. Daarnaast organiseren we buitenspeelmiddagen voor kinderen in de diverse speeltuinen in onze gemeente. In samenwerking met de GGD zijn er online ouderavonden georganiseerd over onderwerpen als een veilige online omgeving voor kinderen en de overgang naar het voortgezet onderwijs. Daarnaast speelt de GGD jeugdgezondheidszorg een belangrijke rol in het netwerk Opgroeikracht in het vroegtijdig signaleren van vragen en problemen bij ouders op het gebied van opvoeding.

3.5 Participatie

Wat willen we bereiken?

Bestaanszekerheid voor iedereen.

In Heeze -Leende willen we dat iedereen voldoende inkomen heeft om rond te komen.

Wat gaan we ervoor doen?

Regelingen, dienstverlening en activiteiten voor inkomensondersteuning worden gepromoot bij de doelgroep en externe partners.

Regelingen, dienstverlening en activiteiten voor inkomensondersteuning promoten wij bij de doelgroep en het maatschappelijk middenveld. Via diverse communicatiemiddelen treden wij in contact met de bewoners en het maatschappelijk middenveld. We brengen zo de diverse regelingen en activiteiten onder de aandacht. In 2025 is het breed minimabeleid vastgesteld door de raad. In 2025 stellen wij het uitvoeringsplan op om verdere uitwerking te geven aan het brede minimabeleid waarbij ingezet wordt op een groter bereik van de gemeentelijke regelingen.

Wat willen we bereiken?

Een inclusieve arbeidsmarkt: iedereen doet mee, naar eigen kracht en kunnen. Eenieder werkt (naar vermogen) en heeft de nodige middelen van bestaan.

Afgelopen tijd hebben we middels het project 'Klant in beeld' onze uitkeringsgerechtigden in kaart gebracht. Hierdoor hebben we de ontwikkelbehoefte per uitkeringsgerechtigde goed in beeld zodat we gericht dienstverlening kunnen inzetten om de ontwikkeling te bevorderen.

Wat gaan we ervoor doen?

Breed offensief geeft de gemeente meer mogelijkheden om arbeidsplaatsen voor mensen met een arbeidsbeperking te realiseren. Wij bieden (financiële) ondersteuning aan inwoners die niet zelfstandig werk kunnen vinden.

Bij alle uitkeringsgerechtigden waar een re-integratietraject passend is, is deze ingezet. Hiervoor maken wij gebruik van de samenwerking met Ergon en externe partners.

Met alle uitkeringsgerechtigden vinden periodiek gesprekken plaats waarbij samen met de inwoner bepaald wordt of een re-integratietraject passend is. Wanneer een traject passend is wordt de inwoner aangemeld bij Ergon, of een gespecialiseerd re-integratiebureau wanneer dit beter aansluit bij de situatie van de inwoner.

Wat willen we bereiken?

Iedere nieuwkomer een goede basis bieden zodat er een onafhankelijk toekomstperspectief is.

In 2025 bieden we een duaal traject aan waarbij leren en participeren wordt gecombineerd.

Wat gaan we ervoor doen?

In 2025 bieden we een duaal traject aan waarbij leren en participeren wordt gecombineerd. De nieuwkomers worden begeleid in samenwerking met partners en periodiek monitoren we de voortgang.

Na afname van de leerbaarheidstoets waar de leerroute wordt bepaald wordt de nieuwkomer aangemeld voor onderwijs bij een van onze aanbieders. Vervolgens wordt de nieuwkomer tevens begeleid op het vlak richting participatie. Welk traject dit is is maatwerk. Dit alles gebeurt in afstemming met onze partners.

Het project rondom de huisvesting van bijzonder doelgroepen (opvang Oekraïners, statushouders en asielzoekers) dat in beginsel gestart is als een project met een tijdelijk karakter, laat zien we dat deze projecten een meer en meer permanent karakter krijgen en daarmee een structurele invloed op onze basis formatie. Richting de begroting gaan we kijken hoe we dit reëler kunnen verdelen binnen de verschillende programma's. In 2025 is er voor € 90.000 extra inzet geweest.

3.6 Dorpshuizen

Wat willen we bereiken?

Versterken van ontmoeting, met dorpshuizen en de bibliotheek als spil en ruimte voor en faciliteren van eigen initiatieven van inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

In 2025 gezamenlijk met de besturen dorpshuizen blijven werken aan de ontwikkeling van een bedrijfsvoering die een balans creëert tussen maatschappelijke meerwaarde en kosten.

Dit betreft een langdurig traject waarbij, op basis van samenwerking met de besturen en door middel van gedegen analyses en verdiepende gesprekken, stappen worden gezet naar een toekomstbestendige situatie voor de dorpshuizen.

Voortgang van het traject is conform planning. De drie dorpshuizen hebben voor 1 juli j.l. ondernemingsplannen aangeleverd. Van daaruit willen we samen met de dorpshuisbesturen tot het concretiseren en effectueren van hun plannen. In september wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de financiële consequenties voor de begroting.

3.7 Sport

Wat willen we bereiken?

Borgen/uitbreiden van faciliteiten in de kernen waar jong en oud kunnen bewegen (gezonde leefstijl) en elkaar kunnen ontmoeten.

Wat gaan we ervoor doen?

Samenwerking met De Verschilmaker.

Een project gericht op het aanmoedigen en inspireren van sportief gedrag, respect voor elkaar en de ontwikkeling van doeltreffend vrijwilligersbeleid dat aansluit bij de behoeften van de vereniging, maar ook het gemeentelijk sport- en jeugdbeleid. Doel is het project in 2025 gezamenlijk mogelijk te maken voor alle sportverenigingen in gemeente Heeze-Leende.

Het traject is ingezet met de 4 grootste buitensportverenigingen. Dat was ook de doelstelling wat betreft de Verschilmakers. Bij de overige clubs hebben we de vraag uitgezet wat de ondersteuningsbehoefte is op de genoemde thema's. Mocht hier ondersteuningsbehoefte zijn dan wordt dat gezamenlijk opgepakt.

Het realiseren van een gemeenschappelijke accommodatie voor hockey- en voetbalvereniging (Plan Lambrek).

De verenigingen werden in 2024 door een externe procesbegeleider ondersteund, wat leidde tot een wensenlijst voor de gemeenschappelijke accommodatie. In 2025 heeft de gemeente de verenigingen erop gewezen om de wensen in overeenstemming te brengen met de door de raad gestelde (financiële en ruimtelijke) kaders. Het kader om tot een gezamenlijke kantine te komen levert voor de twee verenigingen momenteel bedenkingen op. De verenigingen zijn in beraad of zij deze bedenkingen ten behoeve van het college van B&W op schrift gaan zetten. Tijdens het zomerreces is, in de fase van voltooiing van de berap en bijbehorende teksten, een schriftelijke reactie van de verenigingen ontvangen. Deze reactie heeft het college nog niet kunnen bestuderen en niet kunnen verwerken in deze toelichting op de berap. Vooralsnog zal het budget in 2025 nog niet gebruikt worden voor ontwikkelingen op bouwgebied, mogelijk wel op adviesgebied.

De bouw van gymzaal Weibossen afronden.

Deze activiteiten vallen onder de Programmalijn 'De beweging naar Positieve Gezondheid' van het beleidsplan sociaal domein 2024-2027.

De gymzaal is in juni 2025 opgeleverd.

3.8 Cultuur

Wat willen we bereiken?

Versterken van samenhang, uitstraling en behoud van cultuurhistorische elementen, beeldbepalende objecten en waardevolle dorpsgezichten.

Wat gaan we ervoor doen?

Vastleggen van cultureel erfgoed en hiermee controle krijgen over het behoud en instandhouding ervan;

Loopt volgens de planning.

Opstellen van cultuurhistorische & ruimtelijke visies van de dorpskernen van Leende, Sterksel, Leenderstrijp en omringende buurtschappen.

Hier wordt aan gewerkt. Voor de uitvoering en vaststelling van de ruimtelijke verkenning en visie voor Sterksel is een bedrag van 20.000 euro (ex BTW) begroot. Deze visie zal samen met de visies voor Leende en Leenderstrijp in 2025 met een eventuele uitloop naar 2026 worden gerealiseerd.

Actualiseren digitale erfgoedkaart uit 2012.

Binnenkort vindt een bijeenkomst plaats met erfgoedkenners binnen de gemeente Heeze-Leende. Verder is de regio-archeoloog alle onderzoeken van de afgelopen 13 jaar aan het inventariseren.

Opstellen beleidsnota Erfgoed met regels voor het uitvoeringsplan duurzaam behoud en ontwikkeling cultureel erfgoed.

Momenteel vindt er overleg plaats met erfgoedorganisaties en kenners op het gebied van cultureel erfgoed binnen de gemeente.

Mutatie reserves en voorzieningen

Mutaties Reserves en Voorzieningen

Mutaties Reserves en Voorzieningen	bedrag
Onttrekking reserve Klein materieel openbare werken	-74
Dotatie reserve Klein materieel openbare werken	68
Onttrekking reserve locatie Mariahoeve	-757
<i>Totaal mutaties Reserves</i>	<i>-763</i>
<i>Totaal mutaties Voorzieningen</i>	
Totaal mutaties Reserves en Voorziening	-763

Toelichting op mutaties

Reserve Klein materieel openbare werken

Vervoermiddelen/tractie betreft het overzicht op investeringen en afschrijvingen van vervoermiddelen en machines in het bezit van de gemeente. Vervangingen worden op basis van technische levensduur en afschrijving geprogrammeerd (nadere toelichting investeringen, PB2025 pag. 94 en reserve pag. 84). Bij investeringen in klein materieel openbaar werken van >10K worden de bedragen van de reserve klein materieel openbare werken onttrokken en een dekkingsreserve gevormd waaruit de kapitaallasten kan worden gedekt. Vanwege de ontwikkelingen op het gebied van deelmobiliteit en het mogelijke effect daarvan op de eigen dienstauto's is er slechts 1 auto vervangen i.v.m. einde technische levensduur. De onttrekking is hierdoor 68K minder dan geraamd voor de investering van meer dan 10K. Er wordt dus ook 68K minder gestort in een dekkingsreserve. Van de investeringen onder 10K is in PB2025 17K geraamd. Deze bestedingen worden gedekt uit onttrekkingen van de reserve kleine materieel openbare werken maar hiervoor worden geen dekkingsreserves gevormd. Deze bestedingen blijken 6K goedkoper te zijn. En wordt er dus ook 6K minder onttrokken van de reserve.

Reserve locatie Mariahoeve

In de afgelopen jaarrekening 2024 zijn er mutaties verwerkt die hebben geleid tot het vervallen van de reserve locatie Mariahoeve. Hierdoor kan de eerder begrote onttrekking aan de reserve niet langer plaatsvinden, terwijl hier bij de vaststelling van de begroting wel rekening mee is gehouden.

Investeringskredieten

Investeringskredieten

Bijstelling investeringskredieten	Krediet voor BERAP 2025	Mutatie BERAP 2025	Krediet na BERAP 2025
Herinrichting Geldropseweg 2024 (72100123)	135	47	182
Voorber. Politiepost Leende (71020000)	2.308	249	2.557
Tractiemiddelen en machines	50	-25	25
Totaal mutaties investeringskredieten 2025	2493	271	2764

Inleiding kredieten

In deze bestuursrapportage actualiseren we een drietal investeringen. De actualisatie van de overige investeringen nemen we mee in de slotwijziging.

Herinrichting Geldropseweg

De Geldropseweg is afgewaardeerd van 50 km/u naar 30 km/u. Hiervoor zijn vier versmallingen aangebracht. In 2025 wordt de aansluiting van de Geldropseweg op de rotonde aangepast door middel van een uitritconstructie. De aanleg van de versmallingen zelf is binnen het budget gebleven en ook de offerte van de aannemer voor de uitritconstructie past nagenoeg binnen het budget. Er zijn extra kosten gemaakt voor de begeleiding van dit werk door externe adviseurs en ook de communicatie/ participatie met omwonenden en de monitoring heeft voor extra uitgaven gezorgd. Het totale budget voor 2025 was € 135.000, zijnde € 90.000 eigen investering en een subsidie voor verkeersveiligheid van € 45.000,-.

Politiepost Leende

In de Jaarstukken 2024 is geconstateerd dat het totale krediet voor de realisatie van de politiepost leende is overschreden met €165.000. Deze afwijking komt door het terugkoop van de grond Sprankenis waarop de politiepost is gerealiseerd. Deze afwijking is opgenomen en verklaard in het paragraaf Bedrijfsvoering onder "Nadere toelichting financiële rechtmatigheid" in de Jaarstukken 2024. In 2025 hebben wij nog een eindafrekening ontvangen van €84.000. Met deze bijstellingen van in totaal €248.000, komt de totale gerealiseerde bestedingen uit op €2.557.000.

Tractiemiddelen en machines

In de primitieve begroting is €50.000,- geraamd als investering voor klein materieel openbaar werken. Vanwege de ontwikkelingen op het gebied van deelmobiliteit en het mogelijke effect daarvan op de eigen dienstauto's is er slechts 1 auto vervangen i.v.m. einde technische levensduur. De investeringskrediet voor deze auto wordt €25.000,-, deze investeringen worden gedekt uit dekkingsreserves, zie ook mutaties reserves.